

ŽELEZNIČAR

GLASILO SLOVENSkih ŽELEZNIŠKIH NASTAVLJENCEV

UREDNIŠTVO
se nahaja v Trstu ulica Boschetto, 5
Telefon 1570.
UPRAVNIŠTVO
Dunaj V. — Zentagasse 5.

Izhaja v Trstu 1 in 15 vsaki mesec
Nefrankirana pisma se ne sprejemajo.
ooo Rokopisi se ne vračajo. ooo

cpN aročnina
1 polleta 4.40 K
zaza z loeta 2.20 K
za četrt leta 1.10 K
Posamezna številka 18 vin.

Železničarji in časopisje.

S 1. novembrom t. l. začne izdajati osrednja organizacija italijanskih železničarjev svoj radikalno-soc. dnevnik.

Veselo vest in dejansko vspodbudo nam sporočajo tovariši iz Italije: prvi železničarski dnevnik, urejevan v smislu modernega socializma, začne izhajati s 1. novembrom tega leta. Seveda novo glasilo ne bo strokovni list v ožjem smislu besede, temveč prirojen bo javnim potrebam sploh, da mu bode odprta pot v najširše kroge. Če pomislimo, da so italijanski železničarji še le dobro preboleli udarce, ki jih je zadala vlada pred nekaj leti njih organizaciji, potem nam postane očitna dolžnost, ki tiči v na povedanem koraku in ki dokazuje, da se mlade gibanje v Italiji pripravlja na krepek razvoj.

Da je ustanovitev dnevnika uspešen predpogoj razcvita, je nedvomno, če vpoštevamo važnost javnega mnenja. Nikakor omalovraževati in prezirati velikih težav, ki nasprotujejo tako smelemu načrtu in ki bodo nanje zadeli tudi italijanski tovariši; ampak železničarji so se lotili te namere po hladnem preudarku in po natančnem upoštevanju dejanskih razmer. Železničarski dnevnik bodo izdajali, ampak ne omejen le izključno na železničarje, temveč namenjen najširšim krogom prebivalstva. S tem je listu vspeh zagotovljen, s tem je podano italijanskim železničarjem ostro orožje, izborna služba v boju za izboljšanje gospodarskega položaja.

Ob tej priliki ne bo odveč, ako pribijemo dejstvo, da se tudi v krogih avstrijskih železničarjev zmerom bolj ceni važnost časopisja v gospodarskem eksistenčnem boju. V dokaz naj služi predlog, stavljen na zadnjem običnem zboru avstrijskega društva železniških mojstrov, ki je zahteval, da se potom časopisja poučuje občinstvo o razmerah, vladajočih v tej kategoriji. Želja, v prodlogu izražena, je nedvomno želja vseh železničarjev; zakaj noben stan, noben razred ne more vspevati brez izdatne pomoči javnega mnenja. Kakor pa je lepa želja, na običnem zboru železniških mojstrov izražena, se vendar bojimo, da ostane samo — želja. Kajti misel, da bi časopisje — vsaj kolikor gre za odločilne in merodajne meščanske dnevnike — podpiralo železničarske interese je autopijska. Meščansko časopisje obstoji ne glede na strankarske razlike iz kapitalističnih podjetij, ki uživajo izdatno vladno in privatno podporo. In nemara ji ni nobena kapitalistična ustanova zagotovila časnikarske naklonjenosti v večji meri, kakor železniška podjetja, ki s pavšali in prostimi kartami meščansko časnikarstvo tako korumpira, da je pred leti dovtipen dunajski časnikar dejal o časopisju: »Uredništvo je »opalda«, kjer se prodaja javno mnenje«. In korupcija se širi, čim bolj raste moč kapitala. Dokaz,

kako občutljivo je meščansko časopisje za kapitalistične interese, smo doživeli zadnje dni, ko je ameriška vlada zadnje tedne nekoliko ponagajala železniškemu časopisju stok in obup. Ko je vlada v Ameriki čisto na rahlo poskusila zdrobiti neomejeno moč železniških magnatov glede sestave tarifov, so upadli na borzi kurzi ameriških papirjev. Še huje pa je bilo, ko so poročila o groznem štrajku francoskih železničarjev pretresala. Zvesta zaščitnica kapitalističnih velesleparjev, »Neue Freie Presse«, ki ima silno tenak nos za take reči, je 9. julija pisala o »naporu, ki ga radikalni elementi zopet potrebujejo«, ki pa se mu je — hvala bogu — vlada z mobilizacijo postavila po robu. In da družbe absolutno ne odnehajo in da organizacijo stavkokaštvo, borzjanski šmok kar vriska, navdušenega veselja pijan.

Noben poklic ne zavarovaja v tej meri javnim interesom kakor železničarji, kojih stanovska vprašanja so tesno spojena z interesi splošnosti. Gospodarsko delo železničarja je tako elementarnega pomena za moderno družbo, da si brez njega ni misliti države in blagostanja državljanov. In to je še poseben razlog, da mora socialna plast, ki predstavlja ne le po svojem številu silo, ampak ki je nekaj centralni živec vse družbe, razpolagati s časopisjem, ki je upoštevanja vreden faktor javnega mnenja.

Bolniško zavarovanje železničarjev

Iz odseka za soc. zavarovanje.

Po precej temeljiti in zelo živahni razpravi je sprejel odsek za socialno zavarovanje v pododseku sprejete premembe vladnega načrta glede železniških bolniških blagajn. S tem je za plenarno posvetovanje poslanske zbornice zakonski načrt izdatno izboljšan; če parlament pritrdi v odseku sklenjeni premembi, se izvrši s tem bistven napredek bolniškega zavarovanja železničarjev. Prememba zagotavlja stalno plačanim uslužbencem, kateri imajo poleg tega nestalne prejemke, polovično statutarno bolniščinu kot nadomestilo za izpad nestalnih službenih prejemkov v bolezni. Nadalje pa razširja predlagana prememba vpliv zavarovanih železničarjev na upravo bolniške blagajne.

Skoraj nepotrebno je poudarjati, da je gospod ministrski svetnik dr. Pollak tudi to pot med razpravo v odseku stresal svoje protizalezničarske argumente, ki jih je pa poslanec sodrug Müller z vspehom pobijal in ovrget.

V naslednjem podajamo poročilo:

Bolniško zavarovanje železničarjev.

Poročevalec sodrug Eldersch je začel razpravo o obratnih bolniških blagajnah železnice in državnih obratov. Pododsek je vladno predlogo v toliko izpremenil, da se zagotovi železničarjem in ostalim državnim uslužbencem tista pravica do uprave bolniških blagajn, ki je določena za obratne bolniške blagajne sploh. Tudi je pododsek spoznal za krivično določbo, da stalni uslužbenci z nestal-

nimi službenimi prejemki ne prejemajo nobene bolnišćine, in je predlagal, da se tudi tem uslužbencem v zakonu zagotovi vsaj polovična bolnišćina.

Dr. Ončine nastopa kakor da bi bil on od vlade najet in predlaga, da se sprejme določba vladne predloge. Omejitve samopravne pravice utemeljuje Ončine iz ozirov na — disciplino.

Zastopnik železniškega ministerstva dvornik svetnik Pollak skuša na podlagi statističnega gradija, ki pa nihče ne more kontrolirati, dokazati, da bi po premembi pododseka simulacija uničila železniške bolniške blagajne. Če se stalno plačanim uslužbencem z nestalnimi prejemki poleg stalne plače daje tudi polovična bolnišćina, ki bo obremeni la blagajno za milijon kron. Taka določba bi vspodbujala ljudi k bolezni, obetajoč jim nagrado za simulacijo. Ni res, da so postranski prejemki, kot kilometrina in druge premije sestavina plače, temveč so le povračilo za gotove izdatke; ki jih imajo uslužbenci vsled vnanje službe. To trditev hoče dokazati s tem, da so uslužbenci 1907 zahtevali zvišanje prejemkov z ozirom na silno draginjo. S tem da je ovrženo naziranje poslanca Müllerja, ki pravi, da so postranski prejemki sestavina stalne plače. In tudi sicer da niso uslužbenci poleg pragmatičnih prejemkov za slučaj bolezni nikdar zahtevali bolnišćine, kakor tudi ni bilo nikdar slišati želje uslužbencev po samoupravi blagajni. Končno prosi odsek, da sprejme določbo v smislu vladne predloge.

Poslanec sodrug Rudolf Müller izpodbuja točko za točko ugovore dvornih svetnikov Pollaka in Kahna. Naši kroniki juristi v železniškem ministerstvu so podali v socialno-političnih rečeh prekonservativni, če ne reakcionarski. Pričakoval sem, da bodo končno dejali: »Celih 22 let smo utrjavali uslužbencem prispevke, ne da bi jim za to kaj dajali. Zdaj pa se moramo od te očitne krivice posloviti.« Iz izvajanj obeh vladnih zastopnikov pa ni zvenela ta resignacija. Celo časa si nista vzela, da bi sprožila druge predloge, nekaj

kompromis,

temveč pravita kratko in jedrnat, kakor je železniško ministerstvo že vajeno: »tako je bilo in pri tem ostane, mine dajmo nič! Časi, ko je bilo mogoče tako stališče vlade napram svojim uslužbencem, pa so za vedno minuli. Uslužbenci so mnenja, da so dosti dolgo bili prikrajšani za bolnišćino in da je krivico treba odpraviti. Nikakor ne gre, da bi novi zakon razdelil

zavarovance na dva razreda,

na svobodne in nesvobodne, na opravičene in neopravičene. Nemčija prav gotovo ni na samu, da bi imela predemokratično državno upravo, in vendar je novi državni zavarovalni red odpravil dvojno mero pri uslužbencih državnih in privatnih podjetij. Bojazen, da bi ob prejemanju polovične bolnišćine poleg stalne plače razbohotila simulacija, ni utemeljena. Polovična bolnišćina daleko ne dosega nestalnih prejemkov; le skromna odškodnina je zaupje. Odkar se je povišala kilometrina itd. je znano, da na smrt bolni uslužbenci ne opuščajo službe, da jim le ne odidejo ti prejemki, ki so nanje navezani.

Sprevodnik ali kurjač ima začetne plače letnih 900, ali mesečnih 75 kron; nestalnih prejemkov 40 do 45 kron na mesec.

Kurjač-ključar ima začetne plače 1000 kron, t. j. 80 do 84 kron na mesec.

Kilometrina pa se giblje med 100 in 150 kron, toraj presega stalne prejemke. Železniško ministerstvo si pač ne domišlja, da bi za to

beračijo stalnih prejemkov

dobila ljudi za to naporno službo.

Fiksno plačo so zategadelj odločili od nestalnih prejemkov, da se slednji ne vstijejo v provizijo in da so nekaka vspodbuda za uslužbence. Vsak človek si uravnja svoje življenje po dohodkih. Če oboli uslužbenec te kategorije, ga ne zadene samo muka bolezn, ampak zaradi bolezni ga zadene

še prav občutna kazen,

da vzlic svojim prispevkom ne dobi bolniščine.

Nestevalne so prošnje na bolniške blagajne za izredne podpore in prav čeden znesek se izda vsako leto za te namene. Celo v proračunu železniškega ministerstva so izkazane visoke vsote za ta namen. Ne uvidim torej, zakaj naj bi se delila uslužbencem milost, zakaj bi se jim ne zagotovila statutarna pravica.

Časi miloščin, ki ponižujejo posameznika, so minuli, in naša socialna doba terja — ne miloščin, ampak živo, likvidno pravico.

IV. odstavek vladne prodloge o nezgodnem zavarovanju določa, da se vbodoče ob nezgodah stoprav po 13 tednih, oziroma po enem letu likvidirajo rente.

Vprašam Vas, ali ni težka krivica, da se kaznuje pohabljenca, da se mu za 13 tednov, odnosno za celo leto utrga bolniščina? Če seštejemo izredne podpore bolniških blagajn in podpore iz obratnih sredstev, dobimo približno tisto vsoto, ki naj se vbodoče izplačuje kot likvidna pravica.

O sestavi odseka se ne da trditi, da bi bila delavstvu prijazna, in vendar se gospodje, ki zastopajo industrijo, ne morejo odtegniti naziranj, da je to krivico treba odpraviti. Le država hoče to krivico znova zakonito potrditi, povzdigniti krivico za pravico. Tudi nadaljnemu ugovoru vlade, češ da bi samouprava blagajn glede nastavljanja in odpuščanja zdravnikov porajala težke komplikacije, ne morem pritrditi. Mnenja sem, da je istega naziranja vlada sama in da ravna iz golih obzirov na fiskalizem drugače. Blagajniški zdravniki na železnicih so — generalizirati nečem — večinoma interesni zastopniki železniških uprav in ne zavarovancev. Železniške uprave jih izrabljajo po večini za svoje smotre; prispevajo pa le 35 odstotkov k izdatkom za zdravnike. Da morajo zavarovanci s svojimi doneski plačevati tudi železniške zdravnike, je razumljivo le železniškemu fiskusu. Tudi niso bolniške blagajne zato tukaj, da bi pokrivala deficit državne železniške uprave. Svoje zdravnike porablja, da priganja za smrt bolne ljudi k službi, porablja jih pa tudi, da podi ljudi, ki so kakor samo zdravje, v pokoj. Če porablja zdravnike v take namene, naj jih tudi sama plačuje. Če pa bi vsled samouprave uslužbencev nastale zares komplikacije pri nastavljanju in odpuščanju zdravnikov, se bo že našel izhod, ne da bi se pravica pristigla, in odsek bo že zadel primerno tekstiranje paragrafa. Začudil pa sem se, ko je gospod vlad i zastopnik resnega obraza zatrjeval, da mu ni o pritožbah uslužbencev o ravnanju zdravnikov nič znanega. Gospod dvorni svetnik Pollak, ki je vnet čitatec železniških listov, vé, da napolnjuje te pritožbe stalno rubriko v železniškem časopisu. Pododsek, ki se s §§ 88 in 89 o železniških bolniških blagajnah prav dolgo in temeljito peča, je po treznem prevdaru soglasno sprejel moje in poročevalceve predloge. Mislim tedaj, da mora tudi vlada vpoštevati

soglasno voljo.

Odsek pa prosim, da predlagane premembe sklene.

Odsek je sprejel predlagane izpremembe vladnega načrta.

Mednarodni socialistični in strokovni zbor v Kodanju.

23. avgusta se je zbral v danski prestolnici VIII. mednarodni socialistični in strokovni kongres nove štetve. Svetovni parlament dela si ni določil to pot nič manj ponosne naloge kot njegovi predhodniki. Ob vseh mednarodnih zborih se kaže mednarodni značaj našega gibanja vsem našim sovragom in jih spominja na nepremagljivost silnega gibanja. Ampak še impozantnejše je, da priznava proletarijat vsega sveta v teh kongresih vrhovno sodišče nad svojim razrednim gibanjem.

Kakšen napredek izza julija 1889, ko se je ob stoletnici francoske revolucije pojavila svetu tretja internacionala, do kodanjskega kongresa. Ako bi ne vedeli, da imamo vse večje in vse težje naloge v interesu delavstva še pred seboj, bi se nas skoraj lotila domišljavost.

O prvem kongresu je dejal Liebknecht, da je največje kulturno dejanje in največji kulturni triumf, da začena novo dobo. »V Parizu je svetovni proletarijat sklenil večno zavezo miru, svobode in enakosti«. In pri vsakem naslednjem kongresu je to zavezo obudil. Stoprav sedaj razumemo občutke in misli, ki so narekovale kongresu belgijskih sodrugov v letu 1880, da je pozval soc vsega sveta na mednarodni zbor. »Kakor dihi miru in edinosti veje skozi proletarske vrste obeh svetov. Trpini zatiranci hranijo svoje sovraštvo za izkoriščevalce, nezaupanje za meščanske filistre, ki so jih drug za drugim izdajali. Ali ne čutite, bratje, da je napočila svečana ura?«

Cutimo, čutimo zlasti še sedaj, ko se pripravljajo proletarijat po svojih zaupnikih na manifestacijo miru, proletarske sloge.

Kodanjski kongres se pridruži svojim predhodnikom v Parizu (1889), Bruselju (1891), Curihi (1893), Londonu (1896), Parizu (1900), Amsterdamu (1903) in Stuttgartu (1907), s skoro važnejšimi problemi in vprašanji. Mnogo se je govorilo in pisalo o koristnosti in vplivu mednarodnih kongresov. Mogočni so in veliki, kakor je trdno in krepko mednarodno mišljenje v vrstah posameznih delov Internacionalne.

Avstrijska Internacionala predloži kongresu razrešitev načelnega spora, ki se širi prav posebno, ampak ne izključno na strokovnem polju. Organizacijska forma je le vnanja lupina spora, jedro spora pa je v stališču napram nacionalizmu. V ogromni večini delavstva se vpira revolucionarna, proletarska zvestoba nezmernemu kultu narodnosti, ki na strokovnem, na združnem in zlasti na političnem polju izpodriva proletarsko razredno akcijo. Mednarodne strokovne organizacije se izpostavljajo nevarnostim, ki utegnejo v boju proti podjetnikom postati usodepolne. Enotnost češke socialne demokracije je vsled nacionalističnega oportunizma do sile ogrožena. In v Avstriji ni foruma, ki bi mu obe strani priznali avtoriteto in kompetenco. Skupno-avstrijskega strokovnega kongresa se separatistične češke strokovne zveze ne udeležujejo, njegovih sklepov ne priznavajo. Mednarodni strankarski zbori so iz sličnih vzrokov vse redkejši. Preostaja ena sama pot: v Kodanj, na mednarodni kongres. Tam si poiščemo složnost ali pa vsaj pot k slogi.

Kongres nam ne donese strokovne sloge in s tem notranjega miru v političnem gibanju; naivno bi bilo tako pričakovanje. Ampak mnenje mednarodnega zbora bo pač otvorilo pot do sprave.

Nezgodno zavarovanje in železničarji

je bil premet protestnih shodov, ki sta se vršila 16. junija v Ljubljani in 17. jun. v Trstu; poročala sta član odbora železničarske zavarovalnice za nezgode sodrug Hondl iz Dunaja v nemškem jeziku in sodrug Kopač iz Trsta.

Z ozirom na veliko važnost nezgodnega zavarovanja se ne more železničarjem prihraniti očitane velike neopravičljive malomarnosti; zakaj kedar gre za vprašanje tako usodepolnega pomena, bi se smelo po pravici pričakovati, da pride na shod, kdor ima zdrave noge in zdrave možgane. Če bi bila na dnevnem redu kaka malenkost, bi se lahko reklo, da je bil shod relativno dobro obiskan. Če se pa vpoštevata, da se hočejo z novim zakonom jemati železničarjem pridobljene pravice in potisniti ponesrečeni železničarji v bedo, je treba povedati, da je udeležba na shodu klavrna. Mir železničarjev je tembolj nerazumljiv v trenutku, ko bi vsakega železničarja, vsako železnisko ženo, ki misli nekoliko predse, moralo vznemirjati vprašanje: kaj bo pohabljenec, če ga v službi zadene nikdar pričakovana in vedno prežeha nesreča, kaj bo vdova, kaj otroci, če se mož, če se oče ne vrne več iz službe. Kar se sedaj godi v pododseku za socialno zavarovanje, ko je očitna nakana vlade in meščanskih strank, da poslabšajo zavarovanje železničarjev, da jim ugrabijo pridobljene pravice, bi morale železničarske rodbine zasledovati z napeto pozornostjo. Baš sedaj in jeseni se bodo odločevali najusodepolnejši paragrafi, najvitalnejša vprašanja železničarjev.

Po novem načrtu, če postane zakon, se bo za odmero nezgodne rente za železničarje, ki niso definitivno nastavljeni, jemala za podlago bolniščina, dočim je sedaj veljal zadnji letni zaslužek. Razlika je seveda prav velika, kajti bolniščina znaša le 60 odstotkov dne. Če je torej železničar zaslužil 3 krone na dan, se je doslej ta znesek pomnožil s 300, češ, da je 300 delovnih dni v letu. (Da za železničarja večinoma ni nedeljnih praznikov, se tudi dosedaj ni jemalo v poštev.) Če se je poškodba smatrala za tako, da se je ponesrečencu priznalo n. pr. 30 odstotkov polne rente, je doslej dobival 270 K na leto. Poslej se mu renta nima računati od 900 K, temveč le od 540 K na leto; njegova renta bi toraj znašala le 162 K.

Definitivno nastavljeni železničar dobiva, če se je ponesrečil, lahko pokojnino in rento, ki

mu pripadajo. Poslej hočejo tako napraviti, da ne bi smel na noben način, pa naj bo kakorkoli pohabljen, dobivati več kot 100 oz. 120 odstotkov zadnjega letnega zaslužka. Zbrali so vsega vkup pet, deset slučajev, ko dobiva po sedanjem redu, z rento in pokojnino več, kot bi mogel v službi doseči. Iz teh par slučajev so iztaknili posebno železničarsko bolezen, t. zv. »rentno histerijo«, češ, da si da železničar tebi nič meninici odtrgati roko in nogo — samo zaradi rente iz gole »rentne histerije«. Gotovo je, da med železničarji ni takega norca, pač pa bi bilo nasvetovati tistim članom odseka za socialno zavarovanje, ki verjamejo na »rentno histerijo«, da stvar na lastni koži praktično preskusijo. — S to preuredbo hočejo zadati najhujšo krivico, nezaslišano kľofuto železničarjem: če se bo ponesrečil mlad železničar, z majhnim letnim zaslužkom, bo moral vse svoje žive dni vlačiti se pohabljen s temi dohodki skozi življenje.

Pri sestavi nezgodnega protokola, ki je silne važnosti za odmero nezgodne rente, so zdravniki že doslej mislili, da morajo zastopati železniško upravo; tem slabše bo sedaj, ko železniških zdravnikov ne bodo več nastavljalne bolniške blagajne, ampak železniške direkcije, tako da bodo zdravniki direktno odvisni od železniške uprave. Delavski zastopniki v nezgodni zavarovalnici imajo potem kaj težavno stališče, da proti mnenju železniškega zdravnika izbijejo višjo rento, da izroče slučaj presoji neodvisnega zdravniškega specialista, vsled česar zdravniški stroški nezgodne zavarovalnice od leta do leta naraščajo. —

Vse življenje je boj, ampak da nam je vsiljen boj za nekaj, kar imamo, to je nečuvstvo, to je žalostna zasluga sedanje klerikalne vlade, ki je neprimerno poslabšala prvotni Körberjev načrt socialnega zavarovanja.

Naloga železničarjev je, da se v svojem in rodbinskem interesu zanimajo vse živahnejše za to stvar, da pojasnijo vso zadevo svojim ženam, ki so na tem vprašanju v enaki meri zainteresirane; zvrčati vso krivdo na zaupnike, je nemožato: ampak vsi železničarji se morajo zdraviti iz dosedanje letargije, potem se atentat vlade izjalovi.

V Ljubljani je kot tretji govornik nastopil sodrug Ethin Kristan, ki je v ostrih, ampak žal le preopravičenih besedah bičal malomarnost železničarjev za svoje najbližje interese. Če hočejo železničarji, da ne pojde polagoma vse po vodi, kar so si v dolgih, trdih bojih s težkim trudom priborili, je treba, da pride vse drugačno življenje med nje. Bili so časi, ko so tvorili železničarji predstražo delavstva in bojevitost je bila med njimi. Zdaj pa se opaža lenoba, kakor da ni več nasprotnikov na svetu. Kdo bo imel škodo od tega, če se razmere prav kmalu ne zboljšajo, si železničarji lahko na prste izračunajo; zakaj dunajska vlada ima bistro oči in je pripravljena vsak hip na atentat na železničarske pravice, če si je v svesti, da nima pričakovati resnega odpora. Govornik je nato podal zgodovino delavskih bojev za socialno zavarovanje: pri tem vprašanju ne gre samo za železničarje, ampak za vse delavstvo sploh. Na železničarjih pa je, da si s svojim zavednim, organiziranim nastopom pridobijo v delavskih bojih zopet tisto častno mesto, ki so ga svoj čas že zavzemali.

Poročilo

o sejah personalnega odbora uslužbencev c. kr. drž. žel. od 23. do 25. junija.

V zadnjih številkah smo objavili sistematično zbrane predloge, ki jih je personalni odbor predložil železniškemu ministerstvu. V naslednjem podajamo okrajšano poročilo o posvetovanju in razpravi k posameznim predlogom in opozarjamo čitatelje, da naj pri čitanju poročila primerjajo razprave z zadnjimi objavljenimi predlogi.

I. K predlogom, tičočim se vseh kategorij.

I. O izpitih.

Predlagatelj Sommerfeld opisuje skrb in negotovost pomožnih uslužbencev, ki ne vedo, če bodo in kdaj bodo pripuščeni k izpitu, predpisanem za definitivno nastavljenje. Če bi bila imena kandidatov po službeni starosti objavljena pol leta pred izpitom v uradnem listu c. kr. ravnateljstva državnih železnic, bi si lahko pravočasno omislili potrebne pripomočke in se pošteno in temeljito pripravili za izpit. Kar bi bilo v interesu boljših rezultatov. Zatorej naj izda železniško ministerstvo tozadeven odlok na posamezna ravnateljstva, ravnateljstva pa naj tiskajo svoje uradne liste v večjem številu, da bodo povsod uslužbencem na vpogled.

Član Kurtag se pridružuje izvajanjem predlagatelja in povdarja še posebno potrebo, da se uradni listi dadó v večjem številu na razpolago delavniškemu in čuvajnemu osebju.

Član Asböck omenja, da je že pri personalni komisiji v Beljaku predlagal, da se uradni listi razdele med člane personalne komisije, da pa ravnateljstvo doslej predlogu ni ugodilo.

2. O normiranju.

Predlagatelj Stöhler smatra javen razpis izpraznjenih mest ne le v interesu uslužbencev, temveč tudi iz stališča službe za koristno uredbo, ker dobe potem mesto tisti, ki si ga žele in ne čisto proti svoji volji, kakor se dogaja pri uradnem prestavljanju.

Član Bradler je mnenja, da naj se vse prestavljanje vrši iz službenih ozirov, da postanejo tudi kompetenčnim potom prestavljeni deležni odškodnine za preselitev.

V enakem smislu govori član König.

3. O napredovanju in plači.

Član Sommerfeld izvaja, da je avtomatika pač aravnala začetne in končne plače, da se za mnogoletne uslužbence, ki so pač trpeli pod prejšnjimi napredovalnimi razmerami, ne da bi bili deležni ugodnosti sedanje avtomatike, ni prav nič storilo. Nujno potrebno je, da se izboljša položaj mnogoletnih uslužbencev, ki ponajvečkrat ne morejo doseči končne plače.

Član Kurtag omenja škodo, ki jo ima ob stabiliziranju zlasti delavniško osebje od zaožroženja diferenc na 50 kron in od vračunanja odpravljenih monture. Na podlagi konkretnih vzgledov dokaže, da so vsled tega zaračunavanja delavci pogosto prikrajšani za 80 do 150 kron. Kot izhodišče predlaga, da naj se železniška uprava in uslužbenci pogodé za znesek 20 K.

Član Asböck se pridružuje predgovorniku in povdarja, da so pri stabiliziranju baš profesijonisti najhujše oškodovani, med njimi zlasti starejši uslužbenci. Dalje se ne sme pozabiti na tiste, ki so iz službenih ozirov prestavljeni v drugo kategorijo in za katere veljajo določbe nove kategorije, dočim bi avanzirali po prejšnji kategoriji, če bi v službi ne postali nesposobni.

Član Stöhler navaja delavske zahteve iz tržaškega ravnateljstva, ker se kraška doklada pri stabiliziranju ni zadostno upoštevala.

Član Idl navaja, da je 63-letni čuvaj s 35 službenimi leti prilezel v plačilno stopnjo 1000 K, dočim se drugi čuvaji članes nastavljaajo z 900 kronami; podobna stvar je tudi s sprevedniki. V teh slučajih je odpomoči z skrajšanjem napredovalnih rokov za najmanj eno leto.

V daljno debato posežejo še Zanisch, Oppecker, König, Hoffmann, Asböck, Bradler, Kurtag, nakar je povzel besedo predsednik sekcijski načelnik dr. Boess, ki je dejal, da so zahteve mnogoletnih uslužbencev pač opravičene, da pa se povsem zadovoljive rešitve ni nadejati, ne le zaradi finančnih težav, ampak tudi zaradi raznoličnosti razmer v vsakem poedinem slučaju. Glede oškodovanja pri stabiliziranju pa omenja, da si je ministerstvo od direktij dalo pri vsaki pritožbi predložiti akte in da se je pričelo, da so se stabilizacije — izvzemši nekaj slučajev — izvršila popolnoma v redu. Nadalje pravi, da je znesek za zaračunanje uniforme zmeren. Če stabilizirani kažejo na trenotno manjše dohodke, pozabljajo pri tem na velike ugodnosti, ki jih donša stabilizacija delavcu in njegovi rodbini za vso bodočnost in na velika bremena, ki jih stabiliziranje povzroča upravi.

4. Stanovanjščini.

Član Sommerfeld opisuje stanovanjsko mizerijo na Dunaju in v krajih, ki leže ob dunajskih lokalkah.

Član König navaja stanovanjsko draginjo ob progah severne železnice.

Član Stöhler obžaluje odpravo 10 odstotne stanovanjske doklade v Trstu in izjavlja, da tržaški uslužbenci nikakor ne morejo shajati s sedanjo stanovanjščino.

Član Asböck smatra z ozirom na stanovanjsko bedo v Beljaku in na nezdrave razmere v Knittelfeldu novo razvrstitev postaj za nujno potrebno in prosi, da se zidanje personalnih hiš pospeši.

Predsednik dr. Boess je mnenja, da bi zvišanje stanovanjščine — ne glede na ogromne izdatke — uslužbencem le malo koristilo, ker zvišanje stanovanjščine sledi — kakor kažejo izkušnje — zvišanje stanarin. Glede personalnih hiš povdarja, da je železniška uprava na tem polju že mnogo storila in da se delo brez prestanka nadaljuje.

5. O službenih oblekah.

Predlagatelj Bradler navaja tožbe o slabem materijalu in slabem kroju uniform,

ki jih zalaga tvrdka Beck in sinovi ter povdarja velike prednosti pavšaliranja.

Član Idl je mnenja, da pavšaliranje se ni zrelo za rešitev, pač je tvrdki zabičati, da izdeluje monture po predpisu, zlasti da nadomesti podlago iz črnega klota z belim klotom.

Član Sommerfeld zahteva, da se točno ob terminih (1. april in 1. oktober) dele obleke.

Član Stöhler omenja, da mora spremno osebje na novih alpskih železnica prevoziti veliko število predorov, na progi Trst-Celovec 40, vsled česar se uniforma zelo pokvari. Osebju, ki opravlja službo na progah z mnogimi tuneli, je deliti obleko na krajšo dobo.

Član Idl omenja določbo v dodatku k instrukciji XIV, ki priznava to ugodnost vlakovodjem, sprevednikom in pomožnim sprevednikom, ki vozijo preko Arlberga in predloga, da se raztegne da določba v smislu izvajanja Stöhlerja.

6. O delavskem času, počitku in dopustu.

Član Kurtag omenja, da definitivno osebje ob železniških nezgodah itd. sedaj ne dobi nobene odškodnine; v tem tiči krivica in železniška uprava je dolžna odškodovati osebje za čezurno delo.

Član Hoffmann primerja definitivnega strokovnika (Werkmann), ki ne dobi nobene odškodnine, z delavcem, katerem je vstet ves čas, od odhoda do povratka, za delavni čas.

Član Asböck navaja naslednji slučaj: Če obstane stroj v veliki oddalji in če je za popravilo treba le malo dela, se pač izplača odškodnino za efektivno delo, ne pa za vozni čas tja in nazaj.

Član Sommerfeld omenja, da so dopusti uslužbencev le na papirju, ker določba § 59 odst. 1. službenega reda: »Če ne nastanejo substitucijski stroški, onemogočuje ob denarnem pomanjkanju namestnikov izrabo dopustov; nezadovoljnost med osebjem je velika. Zategadelj prosi, da se vsaj sukcesivno upostavi kredit za nastavljenje namestnikov.

Član Bradler je mnenja, da naj se čas dopustov za spremno osebje določi po načinu službenega turnusa.

(Dalje prih.)

Koalicija državnoželezniškega osebja v Trstu.

Večrat smo v tem listu že čitali, da bi bilo skrajno potrebno odpraviti one določbe, ki omogočujejo posameznim uslužbencem izvanredno avanziranje, ker se tem potom vzgaja le korupcija in hinavstvo. Da je naše mnenje opravičeno, o tem ne dvomi danes nihče več in ravno letošnje popisovanje osebja je na celi črti okrepilo našo trditev.

Oglejmo si nekoliko bliže tisto znamenito komisijo, ki popisuje in katere duh plava nad uslužbenci kakor Damoklejev meč.

Komisija sestoji iz sledečih funkcijonarjev državnoželezniške uprave in sicer: a) iz šolskega uradnika, to je uradnika, ki perijodično poučuje osebje in toraj tudi pozna duševne zmožnosti posameznikov; b) iz postajenačelnika, to je oseba, ki le malo prihaja z osebjem v direktno dotiko in toraj posameznika pozna le v toliko, kolikor drugi hočejo in c) iz predstojnika I. oddelka državnoželezniškega urada, to je moža, ki z osebjem sploh nima dotike in v največ slučajih posameznikov niti videl ni.

Da pa razumemo, zato je pred vsem potrebno, da pogledamo, kdo je bil v Trstu šolski uradnik. Tu sta namreč določena dva uradnika za šolo in določbo službe. Kateri od teh dveh bi bil poklican prisostvovati koalicijski komisiji? Pri normalnih razmerah nedvomno šolski uradnik, kajti on je, ki pozna teoretične zmožnosti osebja gotovo bolje, kakor uradnik, ki določa službo. Pri popisovanju se pa na to ni oziralo in pritegnilo se je v komisijo uradnika, ki določa službo. Pri tej priliki ponovno povdarjamo, da smo slej ko prej odločni nasprotniki izvanrednih popisovanj, ker nas izkušnje uče, da izvanredno popisovanje ni posledica duševnih zmožnosti in redne poštvovalnosti posameznikov, temveč da igrajo osebne simpatije in protekcijonistična priporočila največjo vlogo. V Trstu se je od vsega osebja komaj 10% izredno popisalo, vzlic temu, da je morda ni postaje, kjer bi bilo osebje tako izkoriščano kakor ravno v Trstu. Vlakovodje so bili po veliki večini redno popisani, to se

pravi, komisija jih ni priporočila, da se jim skrajša čakalna doba pri avanziranju, čeprav se jim nalaga največjo odgovornost in morajo opravljati službo v najtežjih okolištinah in se ravno tej kategoriji za vsako malenkost diktira občutne kazni. Nič boljše se ne godi manipulantom, čeprav opravljajo vestno svojo službo in ne dajo povoda za kazni.

Ravno nasprotno se je pa že leta 1907 postopalo z gorskimi zavirači in se jih je že v prvem letu po stalnem nastavljenju izvanredno pomaknilo v višji plačilni razred. Izprevednikom se tega ni dalo, čeprav ti slednji opravljajo veliko težjo službo, kar po 15 ur in več iz Trsta do Jesenic in imajo poleg svoje službe še nalogo poučevati in nadzorovati gorske zavirače. V Podbrdu so sedaj nastavljeni štirje gorski zavirači in trije od njih so bili izvanredno pomaknjeni v višji plačilni razred — pač vnebovpijoča razlika med Podbrdom in Trstom. To popisovanje ima pa za posameznike še posebne ugodnosti. Kdor se namreč zna pri načelniku in službodoločevalnem uradniku prikupiti, sme skoro z gotovostjo računati, da ne bo le enkrat pomaknjen izvanredno v višji plačilni razred, temveč da se mu bo ta ugodnost šablonsko ponavljala. Drugi pa, ki ravno tako vestno in morda še marljivejšo opravlja svoje službene dolžnosti, vendar zaman čaka take ugodnosti. Nekaterniki so dobili leta 1907 rede: »izvrstno« in »prav dobro«, ker so pa pozneje napravili izpite za višja službena mesta, se jim je dalo zato pri zadnjem popisovanju posebno priznanje s tem, da se jim je dalo red: »dobro«. Jeli mogoča večja krivica? Na ta način se omogoči, da mlajši služabniki preskočijo kar 10 let starejše in je to dokaz kako objektivno gospoda Osretič in Stulier predpise uvažujeta. Mi sicer nimamo povoda hvaliti gosp. Wieserja v Gorici ali pa Hrašovica v Ljubljani, vendar pa moramo resnici na ljubo konstatirati, da sta se za svoje osebje boljše zavzela kakor naši gospodje za nas.

Kako je pa v kurilnicah? V Gorici se je upoštevalo le tiste, ki so pri odhodu bivšega gosp. Neudeka štafazo delali in »Heil« zijali, drugi pa, katerim se je to preneumno zdelo, so zaostali in priznalo se jim je pravico do rednega avanciranja — to vse pa »na podlagi objektivnosti«. Kako se je v Ljubljani godilo nam sicer ni znano, vendar pa posnemamo iz »javnega vprašanja«, ki se je stavilo ministerstvu, da tudi gospod Poka in njegov adlat Schigsch, nimata smisla za poštenost. Nasprotno se moramo pa nekoliko temeljiteje pečati z razmerami v »kraljevini Mauthner«.

Ta vsegamogočnej si je prilagodil svojo posebno metodo, potem katere namerava uničiti vse one, ki mu brezpogojno ne zlezejo v ozadje. Strojvodji Uttendorfskemu je dal red: dobro in ko mu je prepis uročil, še dejal: Jaz sem vas dobro popisal, to pa zato, ker vam ne morem več škodovati, ker ste še strojvodja. Druge, katerim po njegovem mnenju lahko škoduje, je pa tako popisal, da človek skoro svojim očem ne more verjeti. Tako je n. pr. zapisal v oddelek, iz katerega naj bi bilo razvidno, če je dotičnik zmožen za višja službena mesta ali ne, besedico: Opomba. V opombi je pa čitati, da je dotičnik napram njemu enakim souslužbencem nesposobil, napram predpostavljenim pa neodkritosrčen. Ta opomba naj namreč dokazuje, da dotičnik ni sposoben za višje službeno mesto. Da se v eksekutivni službi čisto pojavijo nesporazumljenja, je pač vsakemu znano, ker to služba sama povzroči, da bi pa zaradi takih malenkosti bil kdo nesposoben za višja službena mesta, to je absurdnost, ki se je mogla izcimiti le v glavi Mauthnerja, ki je seveda »jako vesten in objektivnen načelnik«. Če je tak uslužbenec opravljal skozi štiri leta kot strojvodja brez vsake napake svojo službo, da celo preprečil nesreče, ki bi stale upravo težkih tisočev, on vzlic temu ni sposoben za strojvodjo, — ker je prebrisana glavica gosp. Mauthnerja to drugače določila. Ker se že ravno pečamo z nebeškimi razmerami ob obali divne Adrije,

ne smemo pozabiti imena Gulič, ki ga nosi križem svet vlakovni revizor in oboževalec boga Mandiča. Ta revizor vidi v vsaki izprevidniški uniformi tatu. Navadno se vtihotapi v vlak iz nasprotne strani, da bi ga nihče ne opazil, skriva se po straniščih — kamor prav za prav spada — ter preži enak jastrebu na določene žrtve. Če to odgovarja okusom ravnateljstva, ne vemo, zdi se nam pa, da v poštenu družbi najbolj imponira možat in odkrit nastop. Gosp. Gulič, ki je na progi Pulj-Divača ščipal celo vrsto let vozne listke, bi moral vendar vedeti, da je mesto osebnega izprevidnika zaupno. Kaj pa če on iz lastne izkušnje kaj drugega misli? Če možakar ne bo svojega nemožatega in zavratnega postopanja kaj kmalu opustil, potem bi moral morda svojo trmo obžalovati prej ali slej. Iz vsega pa sklepamo, da se stremi po Borovičkovem sistemu in le stvar osobja je, da to prepreči.

Domače vesti.

Vendar enkrat. — Kakor smo doznali, razpisuje tržaško državnoželezniško ravnateljstvo natečaj za gradbo personalnih hiš na Jesenicah. Gradilo se bo dvonadstropne hiše in sicer skupno obstoječo iz treh hiš s 36 stanovanji, ali pa iz 4 hiš z 48 stanovanji.

Natečaj je razpisan v časopisih: »Lai-bacher Zeitung«, »Osservatore Triestino«, »Oesterr. Zentralanzeiger für das öffentliche Lieferungs-wesen« in »Oesterr. Wochenschrift für den öffentlichen Bandienst«.

Skrajni čas je že, da se prične tudi na Jesenicah graditi personalne hiše, da železničarjem ne bo več treba potikati se po barakah v Hrušici. Da se pa bodo gradile te hiše, je vseh naše organizacije.

Javno vprašanje

ravnateljstvu c. hr. državnih železnic

r Trstu.

Načelnik ljubljanske kurilnice, gosp. inšpektor Poka de Pokafalva si tolmači določbe službenega reda, tako, da uslužbencem, ki so vsled kakršnihkoli družinskih razlogov nujno rabili kak krajši dopust, ta dopust všteva v zajamčeni letni dopust, kateri tvori del zajamčenih pravic. Ker pa tako razlaganje veljavnih predpisov krajša uslužbenecem zajamčene pravice in je v popolnem nasprotju z duhom določb službenega reda, si dovoljujemo vprašanje.

Jeli ravnateljstvu to početje gospoda Poke znano in če ne, kaj misli ukreniti, da se napravi uslužbencem škodljivi samovoljnosti gospoda Poke konec?

V Ljubljani, meseca avgusta 1910.

Prizadeti in oškodovani.

Uradni list tržaškega ravnateljstva državnih železnic. Službeni red za državne železničarje predpisuje, da se ima 1. januarja in 1. julija vsakega leta v uradnem listu razglasiti imena onih uslužbencev, kateri so bodisi rednim ali pa izvanrednim potom pomaknjeni v višji plačilni razred, odnosno imenovani v drugo kategorijo. Ker so ti objavi v tesni zvezi z gmotnim položajem uslužbencev, je pač naravno da z največjo nervoznostjo vsakokrat pričakujejo izdajo omenjenega uradnega lista. Ravnateljstvo pa, dobro poznaajoč razmere, zavlačuje izdajo, dokler le more in vsakokrat je opazovati, da je določeni termin prekoračen za najmanj dva meseca. Namen, ki ga ima pri tem zavlačevanju ravnateljstvo nam seveda ni znan, vendar pa vemo, da uprava vsled tega zavlačevanja popolnoma ne pravičeno vtika v svoj žep obresti od denarja, ki je pravna last uslužbencev. Če je to reelno in odgovarja intencijam moderne uprave, potem, seveda razumemo tudi še marsikaj drugega, kar je v teh uradnih listih objavljeno.

Sovražniki smo — in to smo že velikokrat povdarjali — vsake protekcije in tudi zloglasnih križčkov, ki igrajo pri avanziranju veliko vlogo. Ker uprava to vé, zato se poslužuje teh sredstev najrajše, saj vendar upa, da na ta način razdvoji osobje in opra-

vičeno računa z nastalim razporom pri svojih atentatih na žepe uslužbencev. Tudi letošnji uradni list se je zelo zakasnil in uslužbenci so ga dobili na vpogled še le 11. minulega meseca. Običajno razočaranje tudi takrat ni izostalo in posebno kurilniško osobje ljubljanske kurilnice, odnosno delavnice se zgraža nad podlo protekcijo, katera se zrcali v tem uradnem listu. Strojno osobje skrivnostno stika glave in si šepeta marsikaj v ušesa, ker ne more razumeti, zakaj se posamezni tovariši pomikajo izvanredno v višje plačilne razrede vzlic temu, da tudi zaostali opravljajo službo ravno tako kakor prvi in morda še bolje. Težko je tudi tolmačiti ta pojav ki se redno ponavlja pri gotovih ljudeh in to že tretjič ali četrtič. Na ta način se umetnim potom pomore posameznikom, da preskočijo celo vrsto uslužbencev ki so sicer v službenih letih starejši, glede plače pa na nižjih stopnjah kakor protekcijski otroci. In tako početje se imenuje na državnih železnicah — pravično. Pojavi, ki jih opazujemo pri strojnem osobju, pa tudi v delavnici niso izostali in s tem je dokazano, da je sistem Poka na celi črti gnjiv. Tako imamo n. pr. v delavnici sodruga, ki je vstopil v službo 1. marca 1894 leta in bil definitivno nastanjen štiri leta kasneje toraj leta 1898 je dobil 100 kron in 1. januarja 1901 zopet 100 kron. Sodrug (profesijonist) je toraj po sedemletni službi imel že 100 kron plače. Po štiri in polletnem čakanju in stradanju je dobil 1. julija 1905 100 kron in 1. julija 1908 zopet sto kron, tako, da je v dvanajstih letih dosegel plačo 1200 kron. Trnjeva pot ki jo je imel preko-račiti, da je dosegel plačo 1200 kron, pa ni potrebna vsakemu profesijonistu, in če ima kdo hudiča za strica potem se sme nadejati, da to plačo doseže nekaj let prej. Tako je n. pr. leta 1896 in sicer meseca oktobra vstopil v službo gosp. K. in leta 1900 se je moza stalno nastavilo. Od tiste dobe pa do danes, je bi menda dva ali trikrat pomaknjen izvanredno v višji plačilni razred in je dobil z prvim julijem 1300 kron, ter toraj preskočil svojega dve leti starejšega tovariša za 100 kron. Povrh tega je pa bil že pred dvema leti imenovan nadstrokovnikom. (Oberwerkmann.) To so gotovo razmere, ki bi pri ljudeh z zdravimi možgani, provzročile lahko najodločnejši odpor napram kurilniškemu in delavniškemu vodstvu, ker nepobitno dokazujejo, da v teh krogih prevladuje popolna nezmožnost objektivnega službovanja, dokazuje pa tudi, da uprava kot taka nima smisla za pravičnost. Kdaj neki bodo spoznali tudi ljubljanski uslužbenci, da je le potom absolutne solidarnosti mogoče napraviti konec takim krivičnim razmeram?

Konferenca strojevodij.

(Dalje.)

Snov sama na sebi je jako težavna. Zaradi tega je bilo tudi treba že več tozadevnih konferenc, ki so imele izključno namen, spoznati vsestransko mnenje prizadetih krogov ter začrtati pot za bodoče potrebne korake. Jaz sem pri svojem delu vpošteval bivše konference, da predvsem s številkami dokažem — in moje številke so plod avtentičnih podatkov — da je premija v današnji sestavi nevzdržljiva in absolutno nesprejemljiva. To je tudi železniško ministerstvo priznalo in toraj se nam s tem vprašanjem ni treba več baviti. Teško vprašanje, ki mora biti rešeno, je, kako naj se premija v prihodnje uredi? Rešiti se mora pa tako, da na eni strani ne bo proračun premij prekomplificiran, na drugi strani pa mora priti do polne veljave naporna služba strojnega osobja. Morda se bo tu pojavila želja: Ven s paršaliranjem! To je najenostavnejša in najbolj jasna rešitev zadeve, ki bi zadovoljila veliko večino osobja — seveda pa ne vsega. Pozabiti pa ne smete in to je treba vedno po sebnost povdarjati, da bosta pri rešitvi kočljivega vprašanja sodelovala dva faktorja in sicer; uprava in osobja. Vsem vam je pa prav dobro znano, da se uprava upira z vso odločnostjo vpeljavi pavšaliranja. Ta odpor

je pa tak, da ga nam v današnjih razmerah ne bi bilo mogoče streti. Meni se toraj zdi, da je popolnoma neumestno, da bi se s tem vprašanjem še dalje pečali.

Nekaj pa moram povdarjati: naši zahtevi se pa ne protivi samo uprava, temveč tudi zakonodaja, to se pravi meščanski poslanci so odločno proti njej, kar jako živo dokazuje s tem, da enostavno odklanjajo predloge ki imajo namen zboljšati naš socialni položaj.

Moj namen ni tukaj polemizirati ali pa politične nazore razlagati, vendar pa lahko vsem pametnim strojevodjem in kurjačem svetujem, da si zapomnijo imena onih poslancev, ki imajo za nas samo lepe besede, ki pa v odločilnih trenutkih vržejo puško k koruzi in nas prepuščajo lastni usodi. Prišel bo zopet čas, ko bodo okoli nas beračili glasov (pritrjevanje). In sedaj prihajam k stvari sami.

Govornik se sklicuje na razprave, ki so se vršile med upravo državne železnice in izvrševalnim odborom in pravi, da je glede vprašanja premij železniško ministerstvo obljubilo koncesije, ki so moralno obvezne: Premije kakor so pri državnoželezniški družbi.

O tem se da govoriti, ampak eno je gotovo, da je svota, ki jo kot premijo izplačuje državnoželezniška družba, za nas tako obvezna, da jo smatramo kot minimalno premijo.

Po nalogu združenih organizacij sem stavil konkreten predlog in izdelal tozadeven elaborat, ki sem ga v prvi vrsti predložil dunajskim zaupnikom v odobrenje in ki je bil pozneje tudi v naših strokovnih listih objavljen, tako da ste imeli vsi priliko ga spoznati in o njem izreči svoje mnenje.

K poročilu je zavzel akcijski odbor društva strojevodij na Češkem prvi svoje stališče.

Govornik se nato obširno peča z izjavo tega odbora kakor tudi s predlogom tov. Brozeka v Budjejevicah.

Povrnivši se k lastnemu elaboratu je dejal, da so se pojavili glasovi, ki izražajo bojazen, da bo porazdelitev strojev po odstotkih le poostrila razlike zaslužka. Ta pomislek je popolnoma utemeljen. Če se nisem pri sestavi elaborata nanj oziral, potem tega zato nisem storil, ker sem se pri tem delu držal strogo danega privoljenja. Vse, kar sem mogel poizvedeti o premijah pri državnoželezniški družbi, je bilo, da se suče od 60 do 110 odstotkov od voznine. Potem sem se ravnal.

Ne pristajam pa odločno na svojem predlogu, temveč sem pripavljen stvar zboljšati, in sicer v toliko, da pravim: Strojvodje zaslužijo povprečno na mesec 66 do 70 kron voznine. Vzemimo toraj zaslužek 70 kron kot povprečni zaslužek in temelj, na katerem se porazdeli stroje.

Ta del mojega elaborata bi se toraj glasil: Zajamčena temeljna premija znaša za strojevodjo v

I. razredu	60 odst. = 42 kron
II.	70 » = 49 »
III.	80 » = 56 »
IV.	90 » = 63 »
V.	100 » = 70 »
VI.	110 » = 77 »

povprečnih v Avstriji zasluženih voznin, ki se vsak mesec v kurilnicah izplačujejo.

Ostali del elaborata bi ostal neizpremenjen.

Glede ugovora tovarišev iz Češke je mnenja, da je temeljna premija v interesu osobja, dodatna premija pa v interesu uprave. Iz tega izhajajo vse konsekvence.

Kar se tiče taktike je govornik mnenja, da v toliko ž njo ni zadovoljen, o kolikor se je tam izrazilo mnenje, da naj se toliko časa počaka, dokler železniško ministerstvo ne predloži svoje predloge.

Vsekakor je pa zadovoljen, če osrednji odbor, preden pri razpravi izreče svoje odobrenje, vpraša konferenco za svet, to pa že zaradi tega, da za posledice ne bodo odgovorni samo člani te korporacije.

(Dalje v prilogi.)

Zastopnike združenih organizacij prosi, naj posredujejo pri železniškem ministerstvu, da bo tudi ono članom personalne komisije pravočasno predložilo svoj elaborat in dovolilo odgoditev odbora za toliko časa, da bo članom mogoče stopiti v stiko z konferenco.

Govornik kaže na pretečo nevarnost previsoke dodatne premije, ki bi vedno pospeševala samovoljo. Čeravno odškodnina za tono prihranjenega premoga navidezno ni velika, se vendar nadomešča s temeljno premijo.

Kaj vse je na polju premij mogoče kaže dne 4. oktobra na konferenci vloženi predlog ki se doslovno sledeče glasi:

»Strojnemu osebju v Kopyczynski se je odtegovalo skozi pet mesecev od premije na premog in ni celih sedem mesecev sploh nobene premije dobivalo, ker se mu je, vsled velikega snega in nenavnega mraza (32°) več porabljeni premog, odračunal.

Za januar in februar 1909 je ta večja uporaba nastala tako visoka, da je bilo treba pet mesecev v pokritje, tako da strojevodje in kurjači celih sedem mesecev niso dobivali nikakoršne premije.

Ta predlog govori dovolj jasno in vsaka pripomba je nepotrebna.

Konečno še govornik apelira na navzoče, naj njegov predlog soglasno sprejmo.

Preds. Kühn: Ker je sohr. Preis svoje poročilo končal podam besedo drugemu poročevalcu tov. Kučeri.

Tov. Kučera (Praga): Cenjeni navzoči! Kot poročevalec imam, tako kakor tudi drugi poročevalci, težko stališče. Vzlje temu pa se bom potrudil spregovoriti nekoliko besedi proti izvajanju tov. Preisa. Mi smo predlagali, naj se počaka, da železniško ministerstvo predloži svoje predloge in sicer zaradi tega, da si lahko od obeh predlogov boljšega izberemo. Koncem svojih izvajanj je tudi tov. Preis dejal, da se strinja s to taktiko. Naša naloga je sedaj, da dobi tudi železniško ministerstvo naše temelje sistema ki ga zahtevamo na vpogled. (Tov. Kučera čita svoj elaborat, katerega bomo prilično ponatisnili, ko pride zadeva pred končno konferenco in ki je bil objavljen v bratskem listu »Der Locomotivführer« št. 11 stran 3). Zakaj bi mi vedno dovoljevali, da popravljamo železniško ministerstvo naša dela? (Živahno odobravanje). Tov. P. Preis govori v svojem predlogu o 60 do 110 odstotkih premij od zaslužene kilometrine. To je lepo. Bo-li ministerstvo dalo tri milijone kron? Jaz tega ne verujem. Opozoril bi tov. Preisa da je ministerstvo, ko je nastavilo znanih 30 odstotkov, jako varčevalo. (Odobravanje.) Toliko denarja ne bode od ministerstva dobili. Danes so razmere take da se pri dohodkih strojnega osebja najbolj varčuje. (Res je.) Če pravi tov. Preis, da bodo znašale premije od 60 do 110 odstotkov, potem mu moram jaz reči, da sem tudi jaz računal in prišel do zaključka, da premija državnoželezniške družbe znaša komaj 40 do 65 odstotkov od zaslužka strojevodij. Imamo postaje, kjer strojevodje zaslužijo do 150 odstotkov premije; tam pa sta le po dva ali trije strojevodje. Povprečna premija znaša pri državnoželezniški družbi 55 odstotkov. Jaz mislim, da tov. Preis sam dobro vé, da nam ministerstvo 60 do 110 odstotkov ne bo dalo in zgodilo se bo, da bo dalo ministerstvo polovico, ker bo mnenja, da se da tudi še z dodatno premijo nekaj zaslužiti, katera naj bi po sistemu tov. Preisa za strojevodjo 10 vin. in za kurjača 6-4 vin. za vsako prihranjeno tono premoga znašala.

(Dalje prihodnjič).

Namen posvečuje sredstva.

Ta temeljni nauk klerikalne morale je še redno polnopraven in potrjujejo ga kaj radi ljubljanski naprednjaki po Susteršičevi milosti če se da z njegovo pomočjo zadati brco kakemu železniškemu uslužbencu.

Dne 11. julija t. l. se je pridružila na postajo v Trzinu neka tolpa ljudi, približno 25. Po slovenskih romarskih običajih je bilo

obnašanje te tolpe tako neokusno, da so se na hodniku nahajajoči tujci nerazumljivo spogledovali in vprašali, kam spada ta druhal. Najneslanejšje je bilo seveda početje vodnikov te družbe, ki so tičali v frakih in kutah pa vzlje temu niso mogli skriti svoje ravnarsko pokoljenje. Preden je vlak 1711 odpeljal, so si ljudje nabavili vozne listke in vsi navzoči so že težko čakali na odhod vlaka. Naenkrat je pa opazila neka jako duhovita dama ravno tako duhovite družbe na svojem voznem listku natisnjeno polovično ceno listka. Ker menda še sploh nikoli voznega listka ni imela v roki, ga pokaže v bližini stoječemu frakarju, kateri pa, sam revček, ni vedel pomoči. Da bi pa visokorodna dama ne spoznala njegove omejenosti, je stopil z brezprimerno oholostjo k blagajni in zahteval baje previsoko zaračunano vozino nazaj. Blagajničarka, ki slovenščine ni zmožna, mu je nekaj pripovedovala, on je pa le trdil, da je posestnica voznega listka ogoljufana. Med tem je pa spoznal svojo oslarijo, da je namreč na listku tiskan poleg polovične cene tudi celotna in ker je bila njegova tovarišica bolj 35. kakor 10. letom, za katere je polovična cena določena, podobna, je postala situacija zanj neugodna. Mož pa ni bil v zadregi in ker je uvidel da je z listkom pogorel je plašč obrnil ter počel vpiti z blagajničarko zaradi tega, ker ni hotela z njim — slovenski govoriti. Tulil je v njo, da nismo na Pruskem in tudi ne v Nemčiji, temveč na Slovenskem in še več enakih budalosti poleg tega pa še uslužbenko žalil na najsurovejšje načine. Blagajničarka seveda vsega prizora ni razumela in v svesti si, da je izpolnila svojo službeno dolžnost, je jokaje zahtevala postajenačelnika v pomoč. Slednji je pač prišel in ker se je pobesnel frakar tudi v njega zaletaval in zahteval naj z njim slovenski govori, mu je obrnil hrbet in odšel. Ta edino pravi nastop postajenačelnika je kmeta še bolj razjzil in pričel je vpiti ter razgrajati tako, da je bilo pričakovati najhujšega. V tem kritičnem času seveda ni preostajalo drugoga kakor da se je službo opravljajoči prometni uradnik približal podivjancu in energično zahteval miru. Zahteval je pa tudi, naj se poda cela družba v pisarno, da bo tam oddala svoja imena, ker bi bil sicer primoran poklicati orožništvo. Ko je velečenjena gospoda slišala o orožnikih, je vsak posameznik čutil naenkrat v ozadju nekaj neprijeten čut in izgovarjati so se začeli, da z uradnikom ničesar niso imeli. Zlezli so pod klop in lažljivo je tozadevno poročilo »Slovenca« in »Slov. Narod«, ki trdita, da so izletniki zahtevali pritožna knjigo. Res pa je, da so se ustrašili poziva, naj se podajo v urad in res je, da je bila največja sreča za te izletnike, reci romarje, da niso zahtevali pritožne knjige, kajti po obrazih sodeč skoro gotovo ne bi nobeden vedel z njo kaj početi.

In za take druhal se potegujeta »Slovenec« in »Slov. Narod«, ter najsurovejšje napadajo uslužbenca, ki gotovo niso sami vzrok neznanja slovenščine in ki si gotovo žele čez drn in strn od takih divjakov kakor so patentirani slovenski inteligenti.

Turnus.

Bliža se zopet čas, katerega pričakujejo uslužbenci vozne službe z nekako nervoznostjo. 1. oktober je namreč oni dan, ko stopi zimski vozni red v veljavo, in ravno to je, kar provzroča nervoznost. Uslužbencem je sicer znano, da eksistirajo nekaki predpisi, ki naj bi bili podlaga službenemu redu, vendar pa izkušnje uče, da tisti organi, ki so za služben red v prvi vrsti merodajni, slednjih ne poznajo ali vsaj ne upoštevajo. Zato menda ne bo škodovalo, če gospodom in uslužbencem nekoliko osvežimo možgane in jih opomnimo na stvari, ki so predpisane in poleg tega še eminentne važnosti za razvoj službe in v obrambo uslužbencev.

Razdelitev osebja v enakomerno službo, kateri sledi avtomatičen razvoj službe in ki skrbi za vsakdanje potrebe že vnaprej, ne

da bi se moralo posebno dirigirati in komandirati, se imenuje turnus. Turnus je tako uslužbencem kakor razvoju službe koristen. Vpeljava in vzdrževanje dobrega turnusa pomeni, da so službene razmere normalne. Službene razmere so n. pr. na posameznih železnicah jako slabe, ker za službo pri tovornih vlakih o rednem turnusu ni mogoče govoriti, to pa zaradi tega, ker se ravno pri tej vrsti vlakov ponajveč pojavljajo take zamude, da je vzdrževanje reda absolutno nemogoče, in partije, ki so po turnusu določene, da prevzamejo nasprotni vlak, do odhoda dotičnega vlaka niti do one postaje ne pridejo, kjer naj bi vlak prevzeli. Povprečna služba se da pa le tedaj proračunati in vnaprej določiti, če so turnusi taki, da odgovarjajo faktičnim službenim razmeram. Naravno je torej, da se za turnuse najbolj zanima strojno in vlakospremno osebje in zato se nam zdi potrebno, da na tem mestu povdarjamo, da bi ravno v doseg dobrih turnusov moralo vedno strojno osebje iti z vlakospremnim osebjem roko v roko. Kadar se pa sestavljajo turnusi — in to je delo zaupnikov — takrat naj bi se ne pozabilo, da imamo poleg službenih koristi vpoštevati tudi še naš program ki stremi po:

1. doseg osemurnega delavnika,
2. rešitvi personalnega vprašanja,
3. ureditvi rezerv in
4. nadzoru ter vzdrževanju turnusov.

Turnus sam vsebuje ta vprašanja, ki čakajo le rešitve. Rešitev bo pa le tedaj ugodna, če jo bodo povzročili izvanredno zmogni zaupniki, ki bodo lahko naračunali dobro organizacijo v ozadju. Predpogoji dobrih turnusov so namreč v direktni zvezi s popolnim poznanjem strokovnih in političnih razmer, in le možje, ki so tozadevno dobro podkovani, bodo lahko rešili težko nalogo v korist osebja. Na ta način ustvarjeni turnusi so neizprosni tirani napram upravam in slednje jih ne bodo mogle in smele prezirati. Če stremimo po osemurnem delavniku, je naravno, da je treba turnuse razširiti in da z razširjenjem stremimo po pomožitvi osebja, ter da z zahtevo ureditve rezerv zahtevamo za te kategorije večje stalnosti, je pač tako očitno, da tega ni treba posebno povdarjati in bi bilo naravno nesmiselno, če bi se uslužbenci temu protivili. Za turnuse bi se morali vsi prizadevati vedno zanimati in vsak posameznik bi moral paziti, da se točno vzdržujejo, ter s popolnim zaničevanjem kaznovati takega tovariša, ki bi se morda izpozabil in ga kršil. Vsak turnus je namreč merilo in s njegovo pomočjo se da določiti inteligenčna stopnja dotičnih uslužbencev, ki mu pripadajo. Kaj pa vendar vsebuje turnus? Popolno poznanje raznih odlokov železniškega ministerstva, toraj odlokov, ki so glede dobičkanosti uslužbencem nasprotni. Naravno je toraj, da jih uprave kaj rade tolmačijo v svojo korist in v škodo uslužbencev in ki svedočijo, če se jim uslužbenci ne upirajo, da med slednjimi še ni pravega poznanja socialnih razmer. Ker pa streme uprave le po tem, da izprešajo iz uslužbencem kar največ dobička, in ker se da to doseči le, če so turnusi kar najbolj stisnjeni, zato je obramba pravic in sestava dobrih turnusov jako težavna in zato tudi trdimo, da so le »zelo zmogni zaupniki« v stanu preprečiti poslabšanje turnusov. To je nepobitno dejstvo in uslužbenci naj bi svojo pozornost posvetili zahtevi, da se pred vsakim sestavljanjem turnusov voli zaupnike, ter pri tej volitvi upoštevali res zmožne in energične ljudi, ki se ne dajo ugnati v kozji rog.

Posamezni zaupniki so po nekaterih krajih obračali svoj pogled še nekoliko višje, kakor določajo predpisi, vendar bi jih pred tem, sicer vse hvale vrednim početjem, svabili, dokler imamo še celo vrsto uslužbencev, ki ne poznajo ciljev organizacije in se ji še niso pridružili.

Vzlje temu pa organizacija vprašanje turnusov ne more puščati v nemar, ker ima

sveto dolžnost, da varuje pravice svojih članov. To upa doseči v danih razmerah s tem, da uslužbenec neprestano opominja na njih pravice ter jim vedno zopet predloži, zato, da se tudi vse izvrši, kar je določeno in predpisano. V to svrhu ponovno objavljamo v naslednjem odloku železniškega ministerstva iz leta 1897 št. 18443/IV., ki se peča s to zadevo in se glasi:

Da se pri sestavi turnusov in z njimi zvezanih dodelitvah osebja vožne službe upoštevajo in varujejo na eni strani službene koristi in na drugi strani opravičene želje uslužbencev imajo predstojniki, dotičnih oddelkov državnoželezniških ravnateljstev nalogo, da pred vsakokratno sestavo novih turnusov odrede komisijonalne razgovore katerim je pritegniti tudi načelnike onih oddelkov, katerim je osebje podrejen.

Tem razgovorom se imata poleg tega še pritegniti z vsake postaje, dva verzirana zastopnika onega osebja, ki pride v poštev.

To pa zato, da se dá osebju priliko »da izrazi svoje mnenje in svoje želje pred komisijo. Te zastopnike ima samo osebje voliti. Na podlagi uspehov teh razgovorov, ki se pa morajo napisati, se potem odobre turnusi«.

Poleg teh določb glede službenih in počitnih časov so pa merodajni še odloki z dne 14. februarja 1898 z dopolnitvami iz leta 1901.

Osebo, ki stremi po rednih in dobrih službenih razmerah, bo v preje imenovanih odlokih kaj lahko našlo potrebno jedro in tudi skušalo to jedro v lastno korist izkoristiti. Če se bo to zgodilo, potem bo v prvi vrsti osebje isto, ki bo s službenimi razmerami zadovoljno. To bo pa le tedaj mogoče, če bo organizacija popolna in notranja vez v njej trdna in nerazdružljiva.

Mi bi našim sodrugom priporočali, da se v lastnem osebnem interesu zavzemajo za bodoče turnuse, da skušajo vse tovariše ki so še izven naših vrst, prepričati, kako škodljiva je njih odsotnost in da z vso brezobzirnostjo nastopajo tudi v družabnem življenju proti tistim »Kilometer- in Stundenjägerjem«, ki imajo vedno premalo vožnje, v službi pa dremljejo po strojih in zavorah.

Neznane sile na delu.

Zadnje dni se po progi razširjajo lističi sledeče vsebine:

Brati — naprej dati!

Južni železničarji!

Pripravite vse za tili odpor. Če hoče uprava na vsak način boj, potem naj nas najde pripravljene in edine.

Koalicija.

Sodrug, ali so vam ne zde ti lističi sumljivi? Brez podpisa in ne da bi vedeli kdo vam dobro (?) želi, vas neke tajne sile skušajo spraviti v neprilike, ki bi utegnile za vas v lastnem interesu, da se varujete volkov v jančji koži in jih zapodite, če se vam bližajo. Gotova klika je, ki hoče onečastiti ime koalicije v svoje osebne namene, dobro vedoč, da tudi med vami vlada splošna nezadovoljnost. Naša zastopnica je edino le naša organizacija in kadar nas naši zaupniki pozovejo, da se pripravimo, bomo to tudi storili. Ker pa izdani in razdeljeni lističi nimajo z našo organizacijo nič skupnega, zato v koš z njimi.

Gradba personalnih hiš in splošna draginja.

O tem predmetu je razpravljala železničarski shod, ki se je končno vršil v nedeljo, 28. avgusta v areni »Narodnega Doma« v Ljubljani. Železničarji so na njem pokazali, da postajajo draginjske razmere od dne do dne neznosnejše, pokazali pa so tudi pota; kako bi se dalo stanovanjsko draginjo vsaj deloma ublažiti, kako bi se dalo železniško osebje iztrgati iz grabežljivih in požrešnih rok stanovanjskih odrtnikov. To je bil program shoda; ampak mesečnjaki z Bleiweisove ceste, ki so širnemu svetu znani pod razla-

šeno firmo kranjske deželne vlade, sanjajo o belem dnevu in so dvakrat zapored pre-povedali naznanjeni shod iz popolnoma ničnih in smešnih razlogov. Zasno nam ni, če so v tem draginjskem shodu železničarskega proletarijata slutili dolgočasni in kratkourni vladni gospodje kako intrigo srbske vlade, ali pa so se bali, da bi zbrani železničarji protestirali proti kršenju avtonomnega načela, ki se je izvršilo z nepotrditvijo župana Hribarja. Toda ta bojazen je bila čisto odveč: enkrat za to, ker kranjska deželna vlada, ki po svojem znamenitem »vladanju« sodi bolj v kako opereto, kakor pa v jasno upravo, ni tiranska, ampak nesposobna in komična, boj proti taki vladi se ne izvaja z bombami, pokončuje jo lastna nezmožnost. Ta strah je bil tem bolj odveč, ker železničarji že celo nimajo povoda ogrevati se za Hribarjevo osebo, ker jim je dobro v spominu, da je ravno Hribar s svojimi širokimi obljubami močno oviral ugodno rešitev sta ovanjskega vprašanja.

V naslednjem podajamo poročilo:

V predsedstvo so bili izvoljeni: sodrug Udorč za predsednika, sodrug Simončič za podpredsednika in sodrug Komar za zapisničarja.

Prvi je poročal sodrug Udorč:

Cenjeni sodrugi!

Akcijski odbor organiziranih železničarjev me je kot člana personalne komisije poveril z nalogo, da sestavim poročilo za pereče vprašanje zidanja personalnih hiš za državne železničarje. S tem vprašanjem smo se uže pred leti pečali in tozadevne sklepe prijavili na kompetentnih mestih. Spali pa tudi nismo v zadnjem času in če je pred nedolгим pobežalo železniško ministrstvo pri tržaškem ravnateljstvu, potem tega ni storilo zato, ker se je morda kakemu gospodu iz ministrstva sanjalo o ljubljanski stanovanjski mizeriji, temveč zato ker je naša organizacija, ki je vendar v to poklicana, gospode vprašala, kedaj mislijo rešiti zahteve ljubljancev, ki so jim bile predložene po znanem shodu na ravno tem vrtu v prisotnosti odposlanca tržaškega ravnateljstva leta 1908.

Gospodje, ki so seveda z delom preobloženi, so dotično spomenico zgubili v zaprašenih aktih ministrstva in odgovor na vprašanje organizacije je bil toraj jako težaven. Pomagali so si pa s tem, da so tržaškemu ravnateljstvu naročili, naj poskrbi potrebne podatke in jih v najkrajšem času predloži ministrstvu. Kakor vam je gotovo iz zadnjih števil »Železničarja« in »Eisenbahnerja« znano, je tržaško ravnateljstvo ta nalog rešilo jako čudnim potom. Ono namreč sploh nič ne ve o kakih tozadevnih zahtevah ljubljanskega osebja. Ko sem čital dotični odlok sem se naravnost čudil brezprimerni porabljenosti tržaških gospodov, tembolj ker sem sam na seji personalne komisije spravil zadevo v debato. To je bilo dne 20. novembra 1907 toraj skoro leto dni preje, kakor se je vršil oni shod, ki sem ga preje omenil. Na dnevnem redu dotične seje je bilo zidanje personalnih hiš v Trstu. Seji je pa predsedoval bivši ravnatelj, gospod dvorni svetnik pl. Ruff. Ko se je razpravljalo o tržaških hišah sem zahteval tudi jaz besedo in obrazložil dejanski položaj v Ljubljani, ter zahteval, da se potrebno ukrene, da dobe tudi ljubljanski uslužbenci primerna in sanitarnim potrebam odgovarjajoča stanovanja po primernih cenah. Gospod ravnatelj Ruff je na moj nasvet reagiral in priznal, da bo treba tudi za Ljubljano kaj ukreniti. Seveda je bil mnenja, da je v prvi vrsti treba poskrbeti Goričanom in Jeseničanom stanovanj. Jaz sem se s to izjavo zadovoljil, tembolj, ker se je v tistem času splošno zatrjevalo, da bo državna železnica gradila v Ljubljani delavnice in se mi je toraj zdelo jako verjetno, da pridemo vsaj takrat do personalnih hiš. Kakor pa položaj danes kaže, menda iz teh delavnic ne bo nič in zato se mi zdi jako sumljivo ono govoričenje, iz katerega se da posnemati, glede nakupljenih stavbenih prostorov, marsikaj. Kakor znano je danes državna železnica v Ljubljani, oziroma Šiški

posestnica dveh obširnih stavbenih parcel. Ena teh dveh, in sicer ona med državno-železniškim skladiščem in Marije Terezije cesto bi eventualno lahko prišla za zidanje personalnih hiš v poštev. Ta namreč odgovarja vsem onim potrebam, ki bi jih bilo treba na vsak način uvaževati. Prvič je uže last državne železnice, kar izključuje vsako oderuško spekulacijo, drugič se nahaja v neposredni bližini mesta, kar je iz šoloko izobraževalnega ozira eminentne važnosti, tretjič je v bližini postaje, kar bi na razvoj službe najugodnejše uplivalo.

Predpogoji so toraj taki, kakor morda v nobenem kraju kjer so se gradile personalne hiše. Če bi se seveda teh okolišnosti ne upoštevalo in morda nameravalo graditi hiše na kakem drugem prostoru, potem sme soveda uprava uže vnaprej računati z najodločnejšim odporom uslužbencev, ker bi bil vsak drug prostor manj ugoden, kakor ta.

Uprava sama navidezno nima posebnega veselja na izvršitvi te zahteve uslužbencev, kajti drugače bi ne skušala uže danes po ovinkih uplivati na osebje tako, da mu zažene ves strah pred personalnimi hišami v kosti.

Gospodje tudi prav radi trdijo, da dvomijo če bo osebje zadovoljno s stanovanji in se boje odpora uslužbencev, če se jih bo sililo v novo zgrajena stanovanja. Tudi ta bojazen in ti dvomi so popolnoma neutemeljeni, če ne bo pri zidanju odločevala sama nazadnjaška avstrijska birokracija. Merodajni gospodje so namreč jako slabi gospodarji, to nam dokazuje uprava državnih železnic na jako eklatanten način, zato tudi do te uprave osebje v gospodarskem oziru ne more imeti zaupanja. Če bi se pa uprava odločila sporazumno z uslužbenci rešiti pereče vprašanje, potem bi bil vsak odpor uže vnaprej izključen. Uslužbenci so neštokrat dokazali, da so za sodelovanje pri tako važnih stvareh zreli in uprave same, če so poštene, morajo to dejstvo pripoznati. Poleg železniške uprave pride pri rešitvi tega vprašanja tudi mestna občina v poštev. Na odpor se s te strani se nam pa po mojem mnenju ni bati, ker bi zidanje personalnih hiš ljubljanski občini ne nalagalo prav nobenih dolžnosti, pač pa bi Ljubljana pri tem le pridobila. Iz vsega tega lahko razvidite, uresničenje vaše zahteve ni tako težko, kakor si morda kdo predstavlja. Treba je le nekoliko modernega duha v upravi in enotnega nastopa uslužbencev in sli bo. Akcijski komite je uvaževal vse težkoče, ki bi se utegnile pojaviti, vrlic temu pa je prišel do zaključka, da bi se z vzajemnim delom doseglo prav lahko to, kar uslužbenci želijo in kar bi tudi ugodno uplivalo na razvoj službe.

Potrudili smo se in nabrali podatkov, potem katerih nam ne bo težko upravi dokazati, da je zadeva za rešitev zrela. Dokazali ji bomo tudi, da je bojazen pred prevelikimi stavbenimi stroški neutemeljen. Od nje je toraj končna rešitev odvisna. Odvisna pa je tudi od nas samih. Če bo namreč uprava videla, da so uslužbenci solidarni in spoznala da ta solidarnost ni samo humberg, potem je pač neverjetno, da bi mogla odkloniti naše zahteve. Tudi ljubljanski železničarji so uže, seveda le v redkih slučajih, pokazali da znajo nastopati za svoje interese. Pokazimo tudi sedaj, da nas veže nerazrušljiva vez, katero se bo moralo upoštevati. Da pa izrazimo napram upravi svoje mnenje, si bom po naloga akcijskega komiteja dovolil pri drugi točki dnevnega reda cenjenim sodrugom in zboravalcem predložiti tozadevne spomenice s prošnjo, da jih enoglasno odobrite.

Kod drugi govornik je nastopil sodrug Kopač, ki je izvajal približno sledeče: Cenjeni sodrugi! Dva shoda proti draginji Vam je vlada v zadnjem času prepovedala; to je najboljši dokaz, da se Vas vlada boji, da ima strah pred Vami. Železničarji so opravičeno razburjeni, ker se jim že leta in leta obeta zidava personalnih hiš, ki bi odpomogla stanovanjski mizeriji v Ljubljani in ki bi preskrbeli železničarjem zdrava stanovanja po nizkih cenah. Leta 1908 smo povabili zastop-

nika tržaške direkcije na naš shod, da se sam prepriča o zahtevah železničarskega oboja. Glede rešitve stanovanjskega vprašanja smo dobili povoljno obljubo, toda dvorni svetnik Ruff je odšel in njegov naslednik je gospod Galamboš, ki ga itak dobro poznate; z Galambošom pa je prišla pozabljivost svoje vrste. — Prejšnjemu stojimo na stališču, da se prizna kraška doklada tudi ljubljanskemu oboju, ker živi v istih razmerah. — Svoj čas se je železniški minister Derschatta izjavil za zidavo hiš iz razloga, ker je sicer zvišanje stanovanjske doklade le darilo hišnim posestnikom. — Da so stanovanja v Ljubljani po ceni, ni razkričal nihče drugi, kot nepotrjeni župan Hribar, ki je izjavil — ko se je šlo za železniške delavnice — da je v Ljubljani dosti stanovanj in se nasproti ravnateljstvu zavezal, da se bodo gradile nove hiše. Čim se izkaže potreba. Potreba je že davno dana, vendar se Hribar in mestna uprava nista nič brigala, da bi tej potrebi s primerno stanovanjsko politiko ustregla. — Južna železnica se na naše zahteve vedno izgovarja, da nima denarja. Ampak ta izgovor je jalov, ta pretveza je bosa. Provizijski sklad ima obilo denarja, ki so ga zložili delavci in ki bi moral biti v prvi vrsti namenjen za rešitev delavskih potreb. Enako je tudi z denarjem nezgodne zavarovalnice. Ob zdravem, nebirokratičnem gospodarstvu bi se dalo preskrbiti železničarjem cenena stanovanja, brez vsakega rizika za omenjene fondе. Birokratični sistem pa razmeče več denarja za projektiranje kakor za zidanje, večje svote za papir in tinto, kot za opeko in malto. (Viharen aplavz).

Kot tretji poročevalce nastopi — živahno aklamiran — sodrug Etbin Kristan, ki v svojem govoru fino ironizira vladne kozolce: Cenjeni zarotniki! Če imate slučajno kaj preveč bomb v žepu, odložite jih, prosim Vas, na vrtu. Bojim se Vas, ker sem čisto navaden državljan — brez oblasti, brez avtoritativne moči. Kaj čuda! Saj se Vas boje celo ljudje, ki imajo oblast, ki razpolagajo z žandarji in policijo. — Draginja, ki Vas je zbrala na ta prostor, ne pritiska samo na stanovanja, ampak tudi na druge reči; postala je nevarna življenju delavstva. Če nam zdravniki v zadnjem času pripovedujejo, da se kolera je in pije, je to slaba tolažba za delavca, zakaj preden si zaželi kolere, hoče mesa in kruha. Draginja živil, zlasti pa mesa je postala naravnost katastrofalna in zlasti na Nižje-avstrijskem so se zgenili celo ljudje, ki bi jih celo veleprevideči Božidar Schwarz ne mogel smatrati za revolucionarje: soproge c. kr. uradnikov, c. kr. profesorjev. Pri nas se c. kr. dame za to stvar doslej še niso brigale, zakaj pri nas vznemirjajo vse višja, vse idealnejša vprašanja, ki zanimajo bolj duše kot že odec. Tudi naša visoka vlada, ki ima poslednji čas črne skrbi (bučen smeh), nima časa, da bi se informirala o življenju ljudstva, ko se mora vendar brigati, če je v Ljubljani dvanajstleten fant res zakričal: Živio Srbija! Če vidijo na Bleiweisovi cesti prazne strakove, utegnejo vendar doživeti upor, ne zaradi vprašanj ki jih po svoji nerodnosti in po svoji bolehnosti fantaziji sami konstruirajo, ampak vsled vprašanja, ki se tiče vsakdanjega kruha. (Gromovito pritrdjevanje). Zakaj ljudstvo se bo naveličalo sedanjih razmer in bo z vehemenco vprašalo: kje je instances, ki bi se zavedala svoje proklete dolžnosti, da se briga za življenje ljudstva. Danes se ne briga zato ne vlada ne občina, ne deželni odbor ne centralna dunajska vlada.

Socialna demokracija je v ljudskem parlamentu stavila predlog, da se odpre carinska meja mesu, moki in krmi; takrat je skoro vsa zbornica stala proti socialni demokraciji. Ko so bili lani ti predlogi v razgovoru, so naši slovanski in germanski patriotje pač glasovali za uvoz krme — da živina ne pocrka, odklonili pa so predlog za uvoz živine in žita, da bi delavstvu zboljšalo življenje (ogorčenje). V Avstriji nimamo štirinogatih volov, bikov, backov in kozlov (veselost) dovolj, v Srbiji jih imajo preveč. V Srbiji nimajo fabrik, v Avstriji jih imamo. Ko je

bila na dnevnem redu draga in nevarna igrača bosenske aneksije, je avstrijska vlada srbski slovesno obljubila, da se po pameti dogovorimo: mi kupujemo srbsko živino, Srbi naše fabrikate. Ampak to obljubo je vlada snedla, saj ni zastoj avstrijska: Avstrija pa je podobna štacuni, ki ima napis — danes za denar, jutri zastoj (smeh), ampak kedar človek stopi v štacuno, je vselej danes, nikoli jutri (viharna veselost). S Srbijo se je sklenila pogodba, da sme izvažati v Avstrijo manj zaklane živine kot po prejšnji pogodbi: kontingentirana množina srbskega mesa znaša komaj 1 odstotek tega, kar se ga v Ljubljani porabi; kaj čuda, da ta malenkost ne more potlačiti mesnih cen.

Avstrijske vlade se zganejo iz samega strahu, sicer dremlejo ali pa preobračajo kozolce. V ponedeljek so protestirale sestrane dunajske množice v kolosalnem številu proti nemarnosti vlade glede draginje. Vlada je nato odgovorila, da bo prosila ogrsko vlado za privolitve, da se uvaža meso iz Romunije, kjer ga pa — kakor se je izkazalo — sami nimajo (ogorčenje). Dalje bo študirala, ali se nebi dalo v večji množini uvažiti meso iz Italije, Francije, Nizozemske in Argentine. Vlada bo toliko časa prosila in študirala, dokler lakota ne požene sestrane ljudstva v revolto. Schwarzi, Bienenrthi in kar je drugih takih ovir ljudskega blagostanja bodo zginili, kedar bo zavladalo ljudstvo, kedar si bo ljudstvo samo dajalo postave in jih izvrševalo. Proti sedanjim draginjam protestirajte z dejanjem: najvzporednejši boj proti draginji je — organizacija ljudstva. (Viharen aplavz).

Sodrug Grile je nato omenjal tržaške razmere, nakar je sodrug Kopač postavil naslednjo resolucijo, ki je bila soglasno sprejeta:

Dne 28. avgusta 1910 na javnem železničarskem shodu zbrani železničarji pozdravljajo z zadovoljstvom veselo dejstvo, da se je začelo c. kr. železniško ministerstvo brigati tudi za ljubljanske stanovanjske razmere. To dejstvo spoštevajo izjavljajo, da je zidanje personalnih hiš v Ljubljani nujno potrebno in edino sredstvo, ki bi naj glede stanovanj ublažilo grozno, od dne do dne naraščajočo splošno draginjo. Od merodajnih krogov pričakujejo, da se bodo z vso vnemo zavzeli za kar najhitrejšo rešitev perečega vprašanja in da bodo pri izvršitvi slednjega upoštevali želje prizadetih uslužbenecov, Eden glavnih pogojev, da se hiša zgradi na takem mestu, ki popolnoma odgovarja potrebam in to je starbeni prostor, ki se nahaja med skladiščem c. kr. državnih železnic in Marije Terezije cesto in je že last državne železnice. Ker se prostor nahaja v neposredni bližini mesta in postaje, zato odgovarja popolnoma službenim in družinskim zahtevam in je toraj edini prostor, ki prihaja resno v poštev.

Za juž. železničarje je pa prostor poleg že obstoječih personalnih hišah najugodnejši.

Da pa zamera ne bo zopet zaspala, odnosno se zavlekla, pozivljajo na shodu zbrani železničarji člane personalne komisije, da si poskrbe v najkrajšem času potrebne podatke, nanašajoče se na stanovanjske razmere, in jih predložijo kot utemeljitev tožadnega predloga, ki ga naj takoj stavi v personalni komisiji.

Ko je preds. sodrug Udovč zaključil lepo vspeli shod, so pevci zapeli slovensko marzeljezo.

Od maloobrti do trusta.

Patentirani reševalci male obrti imajo vedno polna usta in nasvetov, kako bi se dalo pomagati propadajoči obrti, pri vsem tem pa pozabljajo na najvažnejše stvar namreč na: splošni razvoj. Oni časi, v katerih se je s primitivnim vrodjem in nezadostnimi obratnimi sredstvi produciralo, so za vselej minuli. Dandanes lahko trdimo, da je bila nekoč trgovina in obrt le v omejenih mejah. Obrt se je izvrševala rokodelskim potom, to se pravi, rokodelci ali obrtniki je posedoval

producijska sredstva in produkt je bil toraj njegova last. Poznal je svoje odjemalce in navadno je produciral le toliko, kolikor je imel naročil. Po največ je delal sam ali pa je imel še enega pomočnika, ki je pa tudi sam stremel po tem, da postane mojster. Takih razmer dandanes ni več. Vzrok preobratu so bile naravnoznanstvene iznajdbe 17. stoletja, ki so se pritegnile v službo teh niki. Na mesto roke je stopil stroj kot pomožna sila v produkciji. Industrializacija je vedno bolj izpodirala zastarele načine proizvodnje in tem potom tudi predručila družabne razmere. Na mesto rokodelca je stopil moderni podjetnik, na mesto pomočnika, ki se je nadejal da postane mojster, pa delavec, ki bo ostal vse svoje žive dni proletarec.

Rokodelstvo se je izpodrinilo na zelo različne načine. Nahaja se danes še deloma v strokah produkcije živil, popolnoma je pa uže skoro izginilo v produkciji oblačilnih potrebščin. Rokodelstvo pa niso izpodrinili samo stroji, temveč tudi oni obratni način, ki se je prvotno imenoval manufaktura in ki predstavlja združitev vede rokodelstev, veleobrat v rokodelski formi; tako n. pr. zidarsko, tiskarsko obrt i t. d. Drugi rokodelci so se izpodrinili na drug način, tako n. pr. se danes nadomešča vrv z železno vrvjo ali verigo, lončena posoda z emajlsko in kovinsko. Vsekakor pa je bil stroj ono sredstvo, ki je v bistru povzročilo propad rokodelstva. Stroj je služil početkom le kot pomožno sredstvo, v teku časa se je pa razvil v toliko, da je prevzel izvršitev dela popolnoma. Vzlic temu pa imamo še danes naivnežev, ki še vedno mislijo, da se rokodelstvo nekoč povzdigne. V malih mestih in na deželi so sicer še predpogoji za malo obrt. Toda koliko časa se in iz katerih razlogov? Preje se je proizvajalo v kmetijskih domačiji, kar se je za dom rabilo; predlo se je, klalo in peklo se je, ustvarjale so se tkanine, varilo se je pivo, in delalo svečavo, kuhalo mlo i t. d., i t. d. V teku desetletij je izginilo eno za drugim in nastale so za proizvodnjo teh sredstev posebne obrti. To pomeni delitev dela in eksistenčno možnost za one obrti v malih mestih, ki so imele nalogo pokriti potrebe. Denarno in prometno gospodarstvo je ta razvoj jako pospeševalo. Pa tudi ta pojav se je uže preživel; tudi na tem polju se uže pojavlja tovarniški veleobrat, svojo ostro konkurenco. Kmet gre danes uže rad v mesto in si tam nabavi svoje potrebščine, ker mu veletrgovina in veleobrat nudi večjo priliko za izbero. Tudi male strojne sile ne bodo rokodelstva rešile; kajti čim manjši motor, tem dražji je v razmeri z delom. Statistika tudi dokazuje neprestano nazadovanje malih obratov, od leta 1895 za 3 odstotke, med tem ko je prebivalstvo naraslo za 20 odstotkov. Ona pa zaznamuje rokodelce, katere se pač ne more smatrati samostojnim. Morda celo prodajalce, ki prodajajo proizvode tovarn. Ravno tako žalostno in morda še žalostneje pa izgleda v domači industriji. Tu vlada le še grozna beda, v rokodelstvu pa sploh ni mogoče več govoriti.

V Avstriji industrializacija vzlic vsem oviram napreduje in tudi popolnoma nove industrije se pojavljajo. Tako n. pr. električna industrija, ki je postala v neverjetno kratkem času jako važen gospodarski faktor. Ona zasluži posebno zanimanje uže radi tega, ker je namenjena popolnemu preobratu obratnega načina; ker nam predočuje združen obrat, ki ga pred vsem lahko opazujemo v montanski industriji. V takih zaruženih obratih in več govora o kaki omejitvi gotovih delov delavnega procesa, ki mu je potrjen proizvod, da je gotov. Produkt se izgotovi kar na mestu iz surovine pa do uporabnosti. Obrati te vrste so tehnično najpopolnejši. (glej n. pr. velikansko delavsko tovarno za kruh v Švehatu poleg Dunaja »Hammerbrodwerke«). Tu se ne izpodriva rokodelca, temveč velepodjetje onemogočuje malopodjetje. Kažejo se nam le najnovejši obratni načini, sindikati, karteli, trusti. Med tem ko pred-

stavlja združeni obrat še vedno enotno podjetje — pa bodi si v kateri koli formi, kot akcijska družba ali kaj enakega — je uže kartel zveza podjetnikov, ki ima namen urediti proizvodnjo in je prilagoditi prodajalnim razmerom, seveda v korist podjetnikov.

Karteli se pa razvijajo še naprej v vedno večje in mogočnejše korporacije, ki imajo namen, vzdrževati najnižje cene in najvišjo maksimalno produkcijo. Tu se toraj uže pojavlja omejitve proste produkcije. Iz proizvajalnih kartelov se razvijajo prodajalni karteli in v njih si podjetniki porazdelijo prodajalni trg. Temu sledi izločitev prekupovalcev, kartel osnuje prodajalne pisarne, ki občujejo direktno s konzumenti. Tako n. pr. kartel tovarn za sladkor.

Najvišje forme trustov so še bolj razvite ter posegajo potom centralnih upravnih mest v obrat posameznih podjetij, ki pripadajo trustu. Posamezni podjetnik je kot faktor izločen; on ima le še ime posestnika ter spravlja dobiček. Podjetništvo postaja vsled gospodarskega razvoja, ki ga je samo pospeševalo, vedno bolj nepotrebno in se končno spremeni v parasita (zajedavca).

Dospeli smo toraj na prag popolnoma novih gospodarskih pojavov. Pred šestdesetimi leti smo imeli še precej rokodelcev, danes imamo le še ozko plast podjetnikov; takrat smo imeli delavstvo, ki je še računalo na bodočo samostojnost, danes je ogromna množina zakleta v večno bedo in izkoriščanje brez upa na osamosvojitve.

Če vse to opazujemo, potem nam postaja še jasno, kako malenkostna je politika, ki se peča z rešitvijo male obrti. Ta politika je poskus ustaviti razvoj in nasprotovati gonilnim silam kapitalističnega proizvajevalnega načina. Da je ta poskus brezsmiseln, pač ni treba dokazovati. Mali obrti ni mogoče pomagati, toraj je pametneje, da se brigamo kako bi bilo pomagati proletarijatu.

DOPISI

Gorica. — Gorica je postaja na Gorickem, o kateri se jako malo sliši in še manj čita in končno bi morda še kdo mislil, da se tukajšnjim uslužbencem tako dobro godi, da sploh nimajo povoda pisati o svojih razmerah. Temu pa ni tako, nasprotno je morda malo postaj, kjer bi se uslužbenec tako izkoriščalo kakor ravno v Gorici. Oglejmo si n. pr. nekoliko bliže delavni čas skladiščnih delavcev državne železnice. Začetek ob 6. uri zjutraj do 12. ure, in od 1/2. ure pop. pa do 7. ure zvečer, včasih tudi čez to uro. Vsaki dan je vložiti odnosno preložiti, kar je gotovo za pet oddelkov dovolj. Če se pa slučajno pripeti, da je par voz manj na prostoru in si delavci mislijo da se bodo lahko nekoliko odpočili, potem jim te nade hitro prežene pristav Ferara ali pa skladišni uradnik pl. Kamm, ter jih naženeta v svoje privatne vrtove, kjer jih čaka še naporneje delo kakor v skladišču v podobi kopanja zemlje, gnojenja, čiščenja itd. Poleg tega si pa asistent pl. Kamm določi enostavno enega skladiščnega delavca za svoja domača dela v svojem stanovanju, čeprav delavec prejema plačo iz državnoželezniške blagajne. To je čudno in nas živo spominja na »fajfendekelne« pri vojaki. Jeli gosp. pl. Kamm prinesel morda te običaje od tam? Gotovo je, da bi imela uprava proketo dolžnost, da se za stvar nekoliko zanima.

Nadalje nas spominjajo tudi razprave v proračunskem odseku državnega zbora na nekatere pri nas vladajoče nedostatke in ne moremo si kaj, da bi jih ne objavili. Postaja Gorica drž. žel. ima 4 rezervne sobe in poleg tega še eno sobo za prometne kontrolorje. Vzlic temu pa se dogaja, da se mora v gotovih časih spremeniti tudi načelnikova pisarna v spalnico. Kdor razmier ne pozna, bi si morda lahko mislil, da imajo gospodje uradniki tržaškega ravnateljstva v Gorici toliko opravila. Ker pa to ne odgovarja dejstvu, zato nam bodi dovoljeno nekoliko opisati posle tržaških gospodov, če pridejo kar trumoma v Gorico. Najrajše prihajajo

z brzovlakom 507 ob 1/2. uri zvečer. Najvažnejši posel, ki ga tudi nemudoma odpravijo, je oddaja ročne torbice, (Angsttasche) potem pa haid v restavracijo, kajti po naporu delu ne škoduje mala večerjica, tem manj če je zalita z dobro kapljico. Ker se pa v teku časa pridružijo tudi domači uradniki, je seveda težko družbo zapustiti in že moderne občevalne forme zahtevajo, da se človek žrtvuje za nje. Večerjica se ponovi in nova polagoma zaliva, dokler ne zmanjka snovi za velevažne(?) pogovore, potem pa tudi dolgemu času ni mogoče priti drugače v okom, kakor z primerno igrico na karte. Na ta način se čas ubije do povratnega vlaka v Trst in dijete so zaslužene. Na kakšen način seveda drugi dan ne ve niti uradnik, ki je bil v Gorici, še manj pa uprava, ki ga je tja poslala. Tako početje se obsoja samo na sebi in dokazuje, da je tarnaenje v državnem zboru o slabem finančnem položaju državnih železnic humbug, ki nima družega namena kakor nasuti javnosti peska v oči in zakriti popolno gospodarsko nezmožnost uprave. Za uslužbenec ni nikoli sredstev na razpolago, istočasno si pa zaračunava uradništvo dijete v tako nesramnih višinah, da mora poštenega uslužbenca rdečica obiliti. Tu bo treba temeljite remedure, treba bo pa tudi vročiti našim poslancem potrebne podatke, da bodo brezobzirno lahko v odseku kakor v plenumu razkrinkali nezmožnost uprave in brezbriznost uradništva, ki pač zahteva od uslužbencev vseh mogočih žrtev za podjetje, ki pa samo razkošno razpolaga z sredstvi, kakor bi se podjetje nahajalo v najboljšem gmočnem položaju.

Iz Sv. Lucije ob Soči. Na tukajšnji postaji imamo jako olikanega uradnika in sicer pristava Cinibulka. Ta mož je prav gotovo jako ponosen na svojo oliko, ker jo pri vsaki najmanjši priložnosti pokaže. Da pa izve tudi javnost nekaj o oliko tega gospoda, navajamo, da iz najmanjših vzrokov prav po hribovsko nahruli uslužbenec in jim daje priimke kakor: »Lümme, Trottel, Lumpen« itd. Razven tega pa se še okrog hvali, da je na neki postaji, kjer je on služboval, radi njega bil en čuvaj odpuščen iz službe, drugi pa kazenskim potom premeščen.

G. Cinibulki svetujemo, da se poboljša in da se privadi boljših manir, da bo vedel, da se ima tudi napram nižjim uslužbencem spodobno vesti, ne pa jih prav po hribovsko zmerjati. Pri tem naj pomisli, da je bil tudi njegov oče nižji uslužbenec, ki najbrž tudi ni ravnodušno sprejemal takega zmerjanja. Upamo, da bodo te vrstice zadostovale, sicer smo primorani nekoliko ostreje nastopiti.

Jesenice. Že pred nekaj leti so ustanovili sodrugi skupno z nesodrugi na Jesenicah takozvani »pipčarski klub«. Ta klub se je vzdrževal do današnjih dni, to pa zato, ker so njemu pripadajoči sodrugi čutili potrebo, zastavljati vse svoje sile za obstoj te potrebne (?) korporacije, kar seveda karakterizira duševni nivo gotovih oseb. Kakšne koristi naj bi imeli železničarji od takih klubov, to do danes živ krst ne vé, nasprotno se pa jako občutljivo kaže škodljiv značaj teh izrodov v organizaciji sami. Ljudje, ki bi bili sicer zmogni za resno sodelovanje, ubijajo svoj prosti čas z neumnostmi, ki so podlaga takih klubov, in naravno je, da jim potem časa primanjkuje tam, kjer bi bilo dovolj posla za organizacijski napredek. Prestopki klubovih pravil se kaznujejo z denarnimi globami in vstopnina je istotako zvezana z denarnimi stroški. Na ta način zbrani denar se pa potem v gotovih časih zapije, kar seveda jako vzgojevalno vpliva na železničarje in njih okoliš. Če bi pa ravno tem ljudem, — da so najboljši socijanodemokratične stranke — kdo namignil da je dolžnost vsakega socijalnega demokrata, da duševno in gmočno podpira strankine institucije, da je naročnik strankinega glasila »Rdečega Prapora« itd. potem bi bil gotovo ogenj v strehi in dotičnik bi našel tisoče izgovorov in tarnal bi o slabih gmočnih razmerah. Sedanji predsednik tega kluba je

ogibni čuvaj Bogataj. On je tudi organ ziran, vzlic temu pa njegovega početja ne moremo odobravati, pa bodisi eden ali drugi. V resnih časih — in sedaj so časi menda dovolj resni — je treba tudi resnega dela, ne pa otročarij.

Klubovska manija pa ne vlada samo med pristaši pipčevskega kluba, temveč postala je naravnost nalezljiva. To sodimo potem ker je pred nekaj meseci ustanovil vratar c. kr. drž. žel. Paul Groznik zopet nov klub, ki se bistveno prav nič ne razlikuje od prvega in mu njegovo posebnost utisuje le ime »Haftelklub«. Predsednik tega kluba je seveda ustanovitelj sam in natančna pravila in smotri tega kluba so tudi le edino njemu znani. Drugim udom je le znano, da se bodo enkrat prav pošteno napili in ta zavest seveda zadostuje za najagilnejšo agitacijo v prospeh »Haftelkluba«. Društveni pozdrav je »Prim«, — jako duhovit pozdrav, — in član, ki ga pravočasno ali na pravem mestu ne uporablja, zapade denarni globi.

Sodrugi, ali se vam tako početje ne zdi smešno v trenutku, ko imamo pač povoda dovolj slediti gospodarskemu in političnemu razvoju? Ali Vas prav nič ne zanima od dne do dne naraščajoča draginja? Ali Vam niso prav nič znane vladne nakane in nakane meščanskih politikov, ki Vam name ravajo oropati koalicijsko svobodo, ki hočejo Vam, Vašim ženam in Vašim otrokom poslabšati zavarovalnico proti nezgodam? Ali ne čutite že danes škodljivih posledic Vaše malomarnosti in brezbriznosti na lastnih telesih, ko se Vam otežkočuje služba na vse načine; ko se Vam prikrajšujejo dohodki? Sodrugi, v boju za obstanek in za zboljšanje razmer, »pipci« in »haftelni« niso tisto orožje, ki Vam bo izvojevalo vspehov.

Radi pripoznamo, da je morda zanimivejše za Vas, vsekakor pa mičneje sodelovanje pri brezskrbnih oslarijah, kakor težko in naporno delo v organizaciji, toda od tega ne smete pričakovati vspehov. Vrzite v kot »pipce« in »haftelne«, namesto njih pa sezite po »Rdečem Praporu« in »Železničarju« vzajemno s svojimi ženami in otroci, in kmalu boste spoznali, da bo drugače in da je čtivo tisto orožje, ki nam bo pomagalo v dosego tako zaželenih ciljev. Pamet toraj!

V tej postaji se okolo šopiri neko bitje, ki sliši na ime Vole in je po nerazumljivih ukrepah železničarske uprave nadpremikač. Početje tega moža (?) je tako, da mu moramo nasvetovati, naj si poskrbi pravočasno usnat predpasnik, ker se nam zdi, da je njegova koža po trebuhu od samega plazenja že precej obdrgnjena. Mož je namreč napakega mnenja in misli, da se samo potom klečeplazstva in dneuncijacije na železnici kaj doseže. Mi pa smo nasprotnega mnenja in sicer se nam zdi, da bi gosp. Vole preje dosegel službo premikaškega nadzornika, če bi se malo več brigal za svojo službo in skušal izpopolniti svoje skromne pojme o službenih predpisih. Povrh tega bi bilo seveda tudi potrebno, da prepusti prenašanje prtljage potnikov onim delavcem, ki so v to določeni, kajti posebno častno ni, če on s svetlimi rozetami in lepo plavi bluzi odriva delavce od potnikov zaradi malenkostne napitnine par vinarjev. Tudi vpitje nam ne bo pripomoglo do željne avoritete in zadnjič nam ni prav nič imponiral, ko je po tirih tulil podoben levu in upal na ta način zakriti kozla, ki ga je sam vstrelil in bi ga bil nato rad podtaknil svojemu tovarišu. Ko je bilo slednjemu dovolj vpitja, je to gosp. Volcu na nedvomen način povedal, kar je provzročilo, da ga je gosp. Vole popadel z obema rokama in smo le čakali trenutka, da ga tudi požre. To slednje se sicer ni zgodilo, ne vemo pa, kaj bi se zgodilo, če bi bil tudi napadeni tako surov kakor gospod Vole. Zadeva pa s tem ni bila končana in ker si gosp. Vole jeze ni mogel ohladiti kakor bi sam želel, je tekel h kadiju v podobi postajenačelnika in tam zatožil tovariša. Postajenačelnik je tudi migljaj razumel in nedolžnega nadpremikača na podlagi Vol-

čeve ovadbe obsodil na globo ene krone, ne da bi dal zatoženemu priliko zagovora. Gosp. načelnik le tako naprej, v zadnjem času je sploh kaznovanje na dnevnem redu in menda prva priporočila Z. j. ž. Ne delajte pa računa brez krčmarja in ne pozabite svetopisemskih besedi, ki pravijo, kdor bo veter sejal, bo žel nevihto. Gospodu načelniku bi pa svetovali, da se sprijazni z določbami § 20. službenega reda.

Pristen Gorenjc.

Ljubljana južni kolodvor — Justica pristava Koširja. V ljubljanskem skladišču južne železnice so v zadnjih časih zopet zavladale razmere, ki nas živo spominjajo na Gutmanove čase. In naravno je toraj, da si vsak posameznik prizadetih želi prav temeljite izpremembe.

Pretepi, osebni napadi, vohunstvo in denunciacija so na dnevnem redu in veliko važnejši, kakor vkladanje in oddaja blaga. Gospod skladišni načelnik žalostnega spomina vse to vidi in vè, pa vžlic temu ne najde potrebnih sredstev, pa tudi ne potrebne energije, da bi napravil konec takim razmeram. Delavci se pretepajo medsebojno in če se mu zdi potrebno, oklofuta kak poseben ljubljenelec in oboževalec Krekove misli tudi svojega predpostavljene. Razmerje se pa takoj spremeni, če postane nesporazumje in bodi še tako malenkostno, med kakim delavstvom in posebnim protežirancem gosp. načelnika, *Kušarjem*. Ta slednji ima namreč poseben privilegij in na podlagi tistega mu je vse dovoljeno. Delavci so dolgo časa z brezprimerno potrpežljivostjo prenašali neprestana izzivanja tega izzivača. Zgodilo se je celo, da je ta surovež sunil svojega sodelavca črevljem v spolni del telesa, tako da je ta čutil celih 7 mesecev bolečine. Odpustil mu je in ni ga naznanil. To pa možakarja ni spametovalo, nasprotno vzpodbudilo je njegovo surovost, ker je vedno lahko računal na svojega protežeja Vrstovška.

Posledice niso izostale. Dne 27. VII. je nahlulil gospod skladišni delavec Kušar skladišnega delavca Kovačiča, ne meneč se zato, da ga slednji ni prav nič brigal, ker ni delal v njegovem oddelku. Zahteval je, naj gre ž njim. Sedaj jem svoj kruh, mu je odgovoril sodr. Kovačič in ker ni takoj skočil, je zavrela Kušarju kri. Če zadevo trezno razsojamo, ni sicer imel prav nobena povoda zato, vžlic temu pa je začel kričati ter slednjič zagrozil Kovačiču rekoč: »Jest sem jeh že več zagiftov pa bom tud še tebe«. Da je na to grožnjo tudi Kovačiču zavrela kri, je pač umevno, tembolj tistemu ki pozna pravokatorično naravo Kušarja, kateremu se pač razun kaj dobrega vse lahko zaupa.

Prijel ga je za suknjič in zahteval od njega pojasnila rekoč: Toraj ti si tisti ki je že tolikim kruh pojedel? In glej čudo! Ves aparat je bil naenkrat na nogah, kakor bi bilo rešiti južno železnico gotovega pogina. Začela so se takoj zaslisanja in očividni je bil namen, da so hoteli merodajni gospodje videti v Kušarju nesrečno žrtev soc. dem. terorizma. Preiskovalni sodnik pristav Košir je skušal vsaki priči sugerirati izpoved, da je bil sodr. Kopitar tisti, ki je delavce ščuval proti Kušarju. Žalibog je bila vsa njegova preiskovalna veda brezuspešna in delavci so izpovedali objektivno. Gosp. Košir je v tem slučaju pokazal, da je prav za prav on zli duh postaje, ki se sicer skriva za načelnikov plašč in z načelnikovega ozadja spušča svoje strupene puščice na svoje žrtve. Sodr. Kopitar mu je seveda pojasnil stališče in če gosp. Košir že ne hira na neozdravljivem omehčanju možgan, potem bo iz tega slučaja izvajal konsekvence, da ohrani sebi kakor tudi upravi nepotrebno blamažo. Afera Kovačič-Kušar se je baje oddala ravnateljstvu v rešitev. Kakšen bo nje konec ne vemo, vemo pa, da so ljubljanski skladišni delavci sedanjega režima do grla siti in da je že ogenj precej blizu smodnika. To dokazuje tudi resolucija, ki je bila na tozadevnem shodu skladišnih delavcev dne 5. t. m. enoglasno sprejeta in podpisana in ki se sledeče glasi:

»Dne 5. avgusta 1910 v društvenem lokalu zbrani skladišni delavci izjavljajo, da z ozirom na dosedanje dogodljaje nimajo prav nobenega zaupanja več v skladišno in postajno vodstvo. Vžlic opetovanim intervencijam ni postajno vodstvo ničesar ukrenilo, da se v postaji odpravijo neznosne razmere in dokazalo s tem, da nima volje napraviti red, kateri bi bil v prvi vrsti koristen podjetju.

Zbrani zahtevajo, da se znani agent provokater Kušar takoj odstrani od svojega mesta in nalagajo zaupnikom dolžnost, da v nasprotnem slučaju potom organizacije posredujejo pri upravi sami. Če pride do tega koraka, nalagajo zbrani zaupnikom dolžnost, da slednji obvestijo upravo objektivno o vseh tukaj obstoječih neredih, ter zahtevajo nepristransko preiskavo razmer.

Končno obljubujejo navzoči popolno solidarnost ter se zavezujejo v dosego svojih zahtev vporabiti vsa zakonita sredstva.

Uprava južne železnice bi se iz te resolucije prav lahko poučila, da pristav Košir ni najbolj pripraven preiskovalni sodnik, kajti le njegov neokreten in provokatoričen nastop napram uslužbencem je izzval odpor, katerega posledica je splošna nezadovoljnost.

Gospodu postajenačelniku Šusteršiču bi pa svetovali, da odvrne svoja ušesa od podlih duš, katerih edini namen je, spraviti ga tako pri uslužbencih kakor pri upravi ob dobro ime. Radi priznamo, da je njegovo stališče skrajno n-ugodno, to pa le zaradi tega, ker ga obdaja štab nezmožnega in neodkritosrčnega uradništva. Mi smo na boj pripravljeni, pripravijo naj se pa tudi oni, ki ga žele. Če kocke padejo, bo prepozno.

Ljubljana južna želez ica. Med sprevodniki južne železnice se opaža že dlje časa neka nezadovoljnost. Vzrok temu je, da so pri regulaciji stalnih in drugih plač proti nekaterim kategorijam zapostavljeni. Vsakdo ve, da se ne more pri uravnavi plač, želji posameznika natančno ustreči. Kar se je leta 1907 doseglo, je vsak železničar prepričan, da se je doseglo potem solidarnosti organiziranih uslužbencev, brez razlike kategorije. Nekateri kategorije so si sčasoma z energičnim nastopom, povzročenim v močni organizaciji, še veliko pridobile, kar se ni v splošni regulaciji doseglo.

To nalogo bi bili tudi sprevodniki lahko izvedli, če bi ne bilo nekaterim delo in trud nekaj tako sovražnega, da bi se to, kar se je s trudopolnim delom doseglo in za kar se še dela, najraje ugonobili. Dokaze imamo, da je predpogoj vsakega mezdne gibanja in izboljšanja sploh — močna organizacija, in vsakdo, ki želi sebi in svojim tovarišem uspeh, mora to organizacijo podpirati in krepiti. Namesto tega se zdi nekemu sprevodniku nekaj ravno nasprotnega, zelo potrebno.

Ime temu junaku je gospod Golob, kateri se je izrazil, »moje delovanje je to, da se organizacija uniči«. Tega gospoda tudi zelo zebe v oči, kadar zagleda na kakšni nabiralni poli pečat »splošnega pravovarstvenega in strokovnega društva za Avstrijo«, čeravno se rabi ta pečat samo za nabiralne pole organiziranih sodrugov, ki iščejo v bedi povzročeni po bolezni sočutja pri železničarjih. Gospod Golob bode ta pečat odpravil in prej ko se bomo nadejali, bo on napravil konec organizaciji. Komentarja k temu ni treba. V glavi tega obžalovanja vrednega gospoda bo tudi hladnejša klima napravila — njegovi domišljiji konec ko ponehajo pasji dnevi, če pa ne, se ga bo naprej zdravilo.

Zidanimost. — Odkar osrečuje novi gosp. kontrolor Gostiša Zidanimost, imamo po progah njegovega delokroga kontrolo kakove pač ni potrebno. (Dogodek na Savi.) Na vse pretega se ubogi, po čuvajnicah nastavljeni prožni uslužbenec iz tekočih vlakov love in pri sekijskem oddelku črnijo, kakor največji zločinci sveta. Ako, mogočni gospodin misli, da bode s svojim črnolom v deveta nebesa prikimal — se grozno moti. Prigovor

pravi: »Pometaj prvo pred svojim pragom smeti«.

Da teh kakor nam je znano po nekih postajah ne primanjkuje, se bomo bržčas v drugem članku obširneje bavili in stvari obelodanili, s katerim se bode direkcija kakor tudi dotično c. kr. okrajno glavarstvo za baviti imelo in sicer na podlagi prestopka po § 11. obrtnega zakona z dne 5. 2. 1907 in državnega zakona št. 126.

Po teh točkah je sploh prepovedano neopravičeno trgovino izvrševati, kar se pa ravno v delokrogu gosp. Gostiša presegajoč vse meje z največjo konkurenco drugim trgovcem dogaja.

Da je takovo počenjanje postajnim uslužbencem prepovedano, bomo na podlagi zapiskov dokazali in gosp. kontrolorju nekaj boljšega gradiva preskrbeli, kakor dolgočasno prožne delavce kot ponočne zajce po zelniku loviti.

Zidan most ob Savi. — Na neki spodnještajski postaji je prišel nek mariborski izprevodnik (ime na razpolago) v čuvajnico in tam videl na mizi ležeči »Eisenbahner«. To dejstvo je nanj tako učinkovalo kakor približno rdeč robec na bika in razburil se je. Vprašal je čuvaja, če on dobiva ta list, kar je seveda slednji pritrdil. To mu ni ugajalo in nahlulil ga je zakaj ne zahteva slovenskega »Železničarja«. Čuvaj je dejal, da naše slov. glasilo itak trdi, da je večina železničarjev naročena na »Železničarja«, njemu da pa ugaja nemško strokovno glasilo in zato ima tudi to naročeno. Izprevodniku to pojasnilo ni ugajalo, tem manj ker on ni mislil na strokovno glasilo »Železničarja« temveč na ono zakotno cunj, ki jo z izključitvijo N. D. O., kajti po njegovem mnenju je le ta organizacija dobra in prava. Na vprašanje čuvaja, po katerih cilji ta organizacija stremi, mu je po kratkem pramisleku izprevodnik onkrito povedal, da družega cilja ne pozna, kakor pobijanje socijane demokracije. Za ta vzvišen cilj se seveda čuvaj ni mogel ogreti, spoznal pa je, da je to že večkrat slišal na naših shodih in tudi čital v našem časopisju, kar se mu je pa vedno zdelo neverjetno. Sedaj seveda je vsak dvom izključen, ker mu je vendar to potrdil pristaš N. D. O. ki bo menda vendar vedel, kaj hoče s svojo organizacijo. Istočasno je bil tudi neki mariborski nadsprevodnik na težavnem agitacijskem delu v dotični postaji in svojo govorniško umetnost podpiral s trditvijo dvomljive vrednosti, da je s pojavom N. D. O. ponehala draginja. Pri katerih predmetih je gospod ta pojav opazil, je pozabil povedati.

Slučaj res ni posebno zanimiv, vsekakor pa ga objavljamo, da naši sodrugi spoznajo puhloglavje posameznih duševnih vročakov, ki ne poznajo druge potrebe, kakor služiti naivnemu uradništvu za privešek in delati štafažo ljudem, ki o resnem življenju in gospodarskih razmerah človeštva niti pojma nimajo.

Radeče pri Zidanem mostu. Ljubljanski maziljenec Anton Bonaventura je spoznal potrebo obiskati zopet enkrat »svoje ljudstvo« na deželi. Ker je pa birmancev zmanjkalo, se je našla druga prilika in to mu je ponudil radeški župnik. Prijavil se je namreč zidati nov božji hram in ker z ozirom na pokvarjeno ljudstvo ni izključeno, da bi se stavba podrla, če bi je gospod Bonaventura ne »požegnal«, je povabil slednjega, da opravi ta posel. Možakar se je seveda vabilu odzval, tembolj ker stoji radeško župnišče na dobrem glasilu glede posebne zmožnosti dobrega konserviranja perutnine in domačega cvička. Ker pa gospod Bonaventura ne hrepeni po zemeljskem bogastvu, je toraj vporabil dano priliko, da nevernemu ljudstvu obrazloži božjo besedo. Storil je to na ta način, da je brez neusmiljenja udrihal po socialnih demokratih, kar se lepo ujema s krščanskimi nauki, ki predpisujejo, da imamo svoje bližnje ljubiti in moliti za naše nasprotnike ter jim odpustiti.

Ker je gospod Bonaventura znan kot jako zanimiv in simpatičen govornik, je

umevno, da so poslušajoč ga tercijalke ginenim srcem in solznih oči spremljale pobožne misli in govorance svojega »pastirja«, katerih skrit smoter je bil, da naj hudič vse socialne demokrate pozoblje.

Da je pa ta svoj posel tako temeljito opravil je bilo mogoče le s pomočjo domačega župnika, ki mu je gotovo med zalivanjem kosila z rujnim cvičkom podal potrebnih instrukcij. Da bi gosp. župnik najraje videl, če bi mu železničarji v svojem prostem času hodili cerkev zidat in mu površ tega še vsacega l. v mesecu položili svoj zaslužek v »ofer«, to prav radi verujemo, vendar pa mislimo, da so take želje pregrešne utopije in zato se tudi zanje ne bomo kar nič ogrevali. Z Bonaventurinim delom pa niso bile zadovoljne le tercijalke v hlačah in brez njih ter radeški župnik, temveč še cela vrsta enakih elementov ki pa vendar kaj radi občujejo z železničarji prihajajočimi v Radeče, če so se slednji namenili v Radečah kaj kupiti in svoj neverni denar tam pustiti.

Mi smo gotovo zadnji, ki bi hoteli komu škodovati in da bi morda proklamirali bojkot, nam niti na misel ne pride, vendar pa čutimo v sebi dolžnost onim železničarjem, ki posejajo Radeče, priporočati, da se v danem slučaju oglašijo v sledečih gostilnah in sicer: »pri Likonu«, »pri Koclati« in v »Jerečnikovi hiši«.

Razum teh gostiln je tudi še prodajalna gosp. Kšlate posebno priporočljiva, že zato, ker je nje lastnik poštenjak naprednega mišljenja. Pravi križ pa imamo z mesarji, ki pod vplivom gospoda Logarja, kateremu se zdi, da preti nevarnost državi, če zaužije tudi železničar kosček mesa. Iz izključno patriotičnih ozirov stremi po visokih mesnih cenah, menda zato, da bi se železničarji odločili rajše za krompir in fižol kakor za meso, hite z cenami v višino. Končno bi tudi še omenili, da radeški gostilničarji in oni z Zidanega mosta, kaj radi vidijo, če jih posejajo železničarji in jim puščajo svoj denar, ne da bi si naročil tudi delavsko časopisje. Železničarji morajo zahtevati povsod, kamor zahajajo, da se dotični gostilničarji naroče tudi na »Rdeči Prapor«, ki je edino politično glasilo slovenskega zavednega delavstva.

Železničarji.

Brežice ob Savi. — Odkar se je pri nas upeljala 16/16 urna služba za ogibne čuvaje, je njih položaj naravnost obupen. Preje so imeli ogibni čuvaji 18 ur službe in nato 8 ur prosto, površ tega so pa morali še v skladišču delati. To je bilo seveda nezvzdržljivo in vpeljalo se je 16/16 urno službo. Na prvi pogled bi morda lahko kdo mislil, da so čuvaji sedaj rešeni vseh nepravil. Temu pa ni tako, čeprav tudi gospod načelnik to trdi. Prebrisane glavice južnoželezniške uprave namreč redno kalkulirajo in če jih prisili, da kako stvar preuredijo, potem store to gotovo tako, da pri preuredbi še kaj prihranijo. To se je pokazalo tudi pri preuredbi službe pri ogibih v Brežicah. (Omeniti moramo, da sta na tej postaji samo dva ogibna čuvaja.) Kadar je eden čuvajev v službi, je drugi prost in nasprotno, in dotični, ki je v službi, mora opravljati službo na obeh koncih postaje. Umevno je, da je taka služba jako naporna in odgovorna, če mora čuvaj najprej spustiti vlak od enega konca iz postaje, za istega postaviti signalno ploščo in zapreti zatvornice, potem pa hiteti na drugi konec postaje kjer se ponavlja ista procedura pri nasproti odhajajočem vlaku. To se ponavlja celih 16 ur in je čuvaj koncem svoje službe tako izmučen, da ne v. kam bi položil svoja rojstna kolena. Seveda je poleg svoje službe čuvaj tudi odgovoren za premikanje na obeh konic postaje, in pričakovati ima brezpogojno kazen, če vozovi niso v redu podloženi. Isti ima tudi prostor okrog skladišča in ker vse to še ne zadoštuje, ima tudi še nalogo po vozovih ruvati stare žeblice in jih potem za zopetno uporabo ravnati. Če so to posli ogibnih čuvajev, ne vemo, ker je pa gospod načelnik tako odredil, potem je nedvomno prav. Gospod načelnik sploh marsikaj sam dela, kar ne spada v

njegovo službo in zato menda misli, da tudi lahko ogibnim čuvajem in skladišnim delavcem določa dela, ki jih prav nič ne brigajo. Da bi bilo tako mnenje opravičeno, se nam zdi jako dvomljivo in če se razmere v najkrajšem času ne spremenijo, se bo pač širša javnost seznanila z nedostatkami vladajočimi v Brežicah.

Brežiški vseevrednež.

Proga Lupoglava - Čerovlje. Čudna so pota gospodova, še bolj čudno je pa menda v glavah nekaterih gospodov progovzdrževalne službe pri tržaškem ravnateljstvu državnih železnic. Ti namreč smatrajo železniškega čuvaja za nemo živino, s kate o se sme početi karkoli. Pardon! živina stoji pod varstvom živalnih obrambnih društev in gorje ti, če oslu priložiš kako pretrdo. Za železniške čuvaje je tozadevno bolje in če jih uprava bolj trpinči, kakor je običajno, potem gotovi gospodje lahko računajo z vso gotovostjo na primerno pohvalo. Oglejmo si nekoliko bližje službene razmere na progi Lupoglava - Čerovlje. Na tej progi ima čuvaj prvi dan zjutraj ob 5. uri predgledati progo in s tem prične njegova služba, ki traja brez potrebnih odmorov do zadnjega vlaka ki vozi ob 10 uri 30 minut zvečer. Ko je pa vlak mimo peljal, se ne sme še vleči k počitku, temveč počakati mora telefonskega poročila, da je vlak prispel v postajo. To je na navadno ob 11. uri po noči. Ker ima pa vlak 301 čisto večjo zamudo, je naravno, da tudi čuvaj pride pozneje do počitka, za kar se pa nihče ne briga.

Drugi dan mora čuvaj nastopiti službo zopet ob 5. uri zjutraj ter jo opravljati do 11. ure zvečer itd. Da so take razmere neznošne, bi uvidel lahko najbolj zakrhnjen birokrat in zato smo vložili tudi pretečeni mesec prošnjo, naj se nam služba olajša. Zahtevali smo, naj se nam dovoli ablušerje in res izvanredno hitro se je ustreglo naši želji na ta način, da se nam je že peti dan po ulogi prošnje pridržalo pomožne čuvaje, ki so dobili nalogo, da nas vsak osmi dan v službi nadomeščajo. To pa ni trpelo dolgo in že osmi dan je prišel od puljske sekcije nadkomisar v spremstvu mojstra Knafa ter nam obrazdel, da od prihodnjega dne naprej ne bodo več opravljali pomožni čuvaji službe in da se imajo povrniti k svojim oddelkom na progo. To določbo je gosp. nadkomisar utemeljil s tem, da ljudje ne znajo pisati in so toraj za službo nesposobni, da pa bo takoj poskrbel drugo, za službo zmožno, nadomestilo. Od tistega časa pa do danes je minulo 18 dnij, ukrenilo pa se še ni ničesar. Ko smo zahtevali pojasnila za tako postopanje, se nam je enostavno odgovorilo, da ni zmožnih ljudi in da se mora v poštev prihajajoče preje izprašati. To so razmere, ki morda vladajo le še na kaki afriškanski lokalni železnici in katerih bi se avstrijska državna železnica lahko sramovala. Kaj vendar nas to briga, če uprava plačuje take plače, da ne more dobiti za nje potrebnega osebja? Ali se na merodajnih mestih hoče, da se vsled prenaporne službe zgodi kakšna nesreča, kakor dne 11. maja t. l.? Odločno odklanjamo že vnaprej vsako odgovornost za službo, dokler se ne odpravi sedanja prenaporna služba, ker je fizično nemogoče zadovoljiti vse službene zahteve, če se osebju ne da potrebnega počitka. Tudi čuvaji smo ljudje, čeprav le druge vrste in s tem naj bi računali moderni gospodje, katerim je podrejena proga Lupoglava - Čerovlje.

Vršijo se sledeči shodi.

Dne 2. t. m. ob 8. uri zvečer se vrši v »Delavskem Domu« v Trstu

železničarski shod

s tem sledečim dnevnim redom:

Poročilo izvoljenih odbornikov po klicno-zadružne za varovalnice proti nezgodam.

Radi teh-le važnosti tega shoda, se nadejamo polnoštevilnega obiska.

Vodstvo.

Elisnica uredništva.

Vsem cenjeni dopisnikom na znanje!

Tudi s prilogo v tej številki, nismo zamogli nakopičeno gradivo spraviti v list. Uredništvo.

Svarilo

pred
ponaredbami,

ki niso »FLORIAN« in zdravju
ne koristijo!

Od onih glava te boli,
a

želod'c krepil!

Naslov za naročila: »FLORIAN«, Ljubljana.

Postavno varovano.

PAUL VRTAČNIK

krojaški mojster

Kolodvorske ulice 26 ==

== Dunajska cesta 47

Ljubljana

Priporoča se posebno gospodom
železničarjem v napravo uniform
po nizkih cenah.

Kavarna UNIONE - Trst

Ulica Caserma in ulica Torre Bianca

== Napiitina je odpravljena. ==

Velika zbirka političnih in leposlovnih revij
== in časnikov v vseh jezikih. ==

Izdajatelj in odgovorni urednik Josip Kopač.

Tiska Dragotin Priora v Kopru.